Samenwerken aan impact

Meerjarenprogramma 2025-2028

Omgevingsdienst Regio Arnhem

Omgevingsdienst
Regio Arnhem

SAMENVATTING

Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA) voert sinds 2013 voor tien gemeenten en de provincie Gelderland vergunning-verlening-, toezicht- en handhavingstaken (VTH) uit voor milieu en – voor vier gemeenten en de provincie – bouw. Op deze wijze draagt ODRA bij aan het realiseren van de maatschappelijke opgaven van haar opdrachtgevers. En hoewel de prestaties van ODRA niet ter discussie staan, is er in toenemende mate behoefte om meer duidelijkheid te krijgen in de publieke waarde die ODRA creëert. De focus op waarde creatie gaat hand in hand met de behoefte aan verbreding van de sturings- en verantwoordingscyclus richting een rijkere verantwoording.

Voorgaande betekent dat ODRA verbreedt van een uitvoeringsorganisatie naar ook een advies- en kennisorganisatie en beleidsondersteuner. Deze adviserende rol is gerelateerd aan de kerntaak van ODRA (VTH) en gericht op een goede uitvoering van de door gemeenten en provincie aan ODRA opgedragen taken.

WAAROM EEN MEERJARENPROGRAMMA?
Bij de eigenaren en ODRA bestaat behoefte aan een meerjarig uitvoeringsprogramma. Daarmee kan de publieke waarde van ODRA inzichtelijk worden gemaakt en de adviserende rol van ODRA concreet worden ingevuld. Deze invulling vraagt om een inhoudelijke verdieping waarbij de VTH-inzet van ODRA doel- en effectgericht in beeld wordt gebracht. Denk bijvoorbeeld aan de bijdrage aan schone lucht, minder geluidsoverlast en verduurzaming van de energievoorziening. Het Algemeen Bestuur van ODRA heeft eind 2022 de opdracht gegeven deze slag te maken en te komen tot een meerjarig programma voor de periode 2025-2028. Een programma dat:

- aansluit bij de opgaven van gemeenten en provincie;
- altijd vertrekt vanuit de basistaken van ODRA: VTH en daarbinnen accenten aanbrengt;
- accenten legt die in nauwe samenspraak met vertegenwoordigers vanuit de gemeenten en provincie tot stand zijn gekomen;
- inspeelt op de rolontwikkeling van omgevingsdiensten die de samenleving vraagt. Een rol-ontwikkeling die meer gezamenlijk eigenaarschap / solidariteit vraagt van gemeenten en provincie;
- vooruitkijkt over meerdere jaren én ruimte biedt om jaarlijks bij te stellen op basis van goede monitoring;
- de beleidscyclus zoals we die met elkaar hebben afgesproken sluitend maakt:

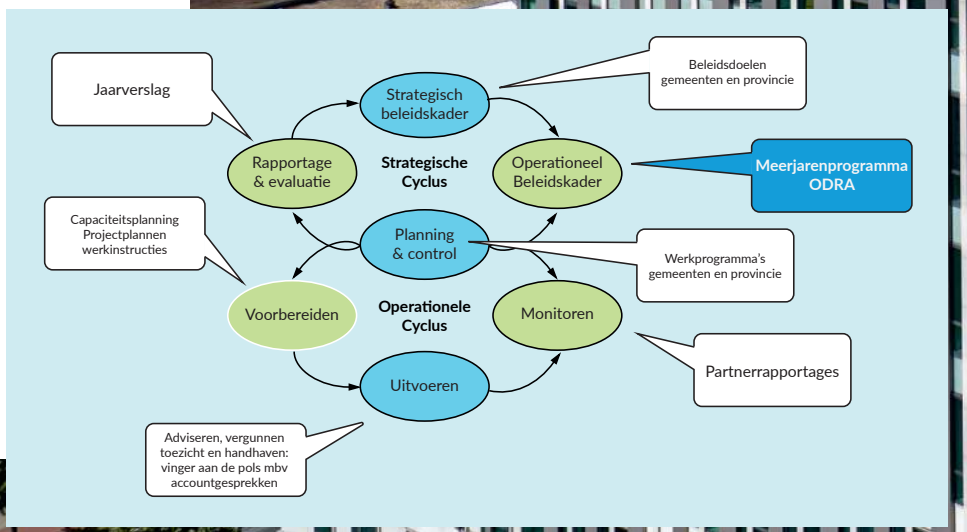

WAT ZIJN DE REGIONALE OPGAVEN?
De opgaven in de fysieke leefomgeving - waar alle gemeenten en provincie die samen ODRA vormen de komende jaren voor staan - zijn als volgt samen te vatten:

- Een gezonde leefomgeving voor mens, dier en milieu
- Veiligheid in de leefomgeving
- Focus op duurzame oplossingen.

WAT ZIJN DE INHOUDELIJKE ACCENTEN?
ODRA verleent vergunningen, houdt toezicht en handhaaft waar nodig. Dat blijft ODRA doen, dat is de basis. Vanuit de behoefte aan meer zicht op de waarde creatie heeft ODRA, samen met de partners, afgelopen jaar besproken wélke inhoudelijke accenten (prioriteiten) er in de uitvoering van de VTH-taken moeten worden gelegd. We willen niet 'zomaar controles uitvoeren' maar sturen op impact en 'bijdragen aan de opgaven waar gemeenten en provincie zich voor gesteld zien'. VTH is immers een instrument voor gemeenten en provincie om doelen te realiseren. ODRA gaat geen nieuwe dingen doen, maar meer specifieke accenten leggen in de uitvoering van haar werk. Bijvoorbeeld: Een vergunning verlenen en daarbij expliciet aandacht besteden aan circulair bouwen. Of: In plaats van een algemene controle, tijdens de controle specifiek aandacht besteden aan luchtkwaliteitsmaatregelen. Er is ingezoomd op de hiervoor genoemde opgaven en gekeken waar de bijdrage van het VTH-instrumentarium substantieel kan zijn. Dit heeft geleid tot elf thema's voor de komende vier jaar. In paragraaf 3.3 wordt de keuze van deze prioritaire thema's nader toegelicht:

Gezondheid mens en milieu met de thema's: verbeteren lokale luchtkwaliteit, verminderen milieuhinder, beschermen bodem- en grondwaterkwaliteit, tegengaan verspreiding Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) verbeteren waterkwaliteit.

Veiligheid in de leefomgeving met de thema's: beperken veiligheidsrisico's, borgen bouwkwaliteit en veiligheid, aanpakken ondermijning en milieucriminaliteit.

Duurzame oplossingen, met de thema's: verminderen gebruik fossiele energie, stimuleren circulaire economie, bijdragen aan ruimtelijke opgaven en een natuur-inclusieve leefomgeving.

Aan elk prioritair thema zijn één of twee concrete uitvoeringsdoelstellingen en prestatie-indicatoren gekoppeld en vervolgens uitgewerkt in een set activiteiten om die doelen te bereiken. De rol van ODRA is daarbij de ene keer regulerend, de andere keer adviserend, participerend of signalerend.

In het Meerjarenprogramma wordt aansluiting gezocht bij de doelen van het Interbestuurlijke Programma 'Versterking VTH-stelsel' (IBP-VTH): Toe bewegen naar een brede milieu (omgevings-) dienst. Opdat ODRA een stevige inbreng van milieu- en bouwaspecten in beleid en regelgeving kan bieden en wel op zodanige wijze dat aan de 'voorkant' (het beleid) niet de problemen voor de 'achterkant' (VTH-uitvoering) worden geschapen. Dat vraagt van onze eigenaren dat zij ODRA vroegtijdig betrekken en het vraagt van ODRA een verdere organisatieontwikkeling om de juiste kennis aan tafel te brengen en deze te kunnen vertalen naar beleid. En daarmee een robuuste, onafhankelijke, professionele en hoogwaardige organisatie te zijn met een voorspelbaar en acceptabel kostenplaatje.

HOE HOUDEN GEMEENTEN EN PROVINCIE GRIP: MONITORING, EVALUATIE EN BIJSTELLING
Het Meerjarenprogramma geeft richting en sturing aan de VTH-inzet voor de komende jaren. Echter, het programma is inhoudelijk niet in beton gegoten. Jaarlijks wordt het Meerjarenprogramma geactualiseerd en worden in overleg met de opdrachtgevers de indicatoren en activiteiten aangescherpt. De jaarlijkse actualisatie biedt ook ruimte om binnen de financiële kaders tot inhoudelijke bijstelling te komen.

Gedurende de uitvoering monitoren we de voortgang aan de hand van de met elkaar overeengekomen prestatie-indicatoren per thema. Daarover wordt periodiek in de zogeheten partnerrapportages en jaarlijks in de jaarverslagen verantwoording afgelegd, waarmee gemeenten en provincie kunnen bijsturen. Aan de hand van de resultaten in het jaarverslag, kunnen gemeenten en provincie verzoeken om bijsturing voor het daaropvolgende uitvoeringsjaar. Daarmee houden gemeenten en provincie grip op de prioriteitstelling in de uitvoering door ODRA. Op deze wijze bewaken we samen dat ODRA doet waarvoor zij is opgericht namelijk het bijdragen aan een schone, veilige en duurzame leefomgeving voor mens, dier en milieu!

GEZOND, VEILIG EN DUURZAAM

INHOUDSOPGAVE

02 Samenvatting

05 Inhoudsopgave

07 1. Inleiding - Deel 1
- 1.1 Achtergrond
- 1.2 Doel Meerjarenprogramma 2025 – 2028
- 1.3 Positionering Meerjarenprogramma
- 1.4 Totstandkomingsproces
- 1.5 Leeswijzer

09 2. Uitgangspunten
- Opgaven Gemeenten en provincie centraal
- Adequate uitvoering wettelijke taken
- Kennisintensieve uitvoeringsorganisatie
- Naast individueel maatwerk aandacht voor gezamenlijkheid (solidariteit)
- Rijker VERANTWOORDEN: Sturen op impact
- Inzet op continu verbeteren
- Intensiveren samenwerking
- Uitvoeren missie, visie, kernwaarden

011 3. Ontwikkelingen - Beleidsopgaven in de regio
- 3.1 Landelijke ontwikkelingen
- 3.2 Beleidsopgaven in de regio
- 3.3 Vertaling beleidsopgaven in 11 prioritaire thema's

014 4. Inzet op prioritaire thema's
- 4.1 Gezondheid mens, dier en milieu
- 4.2 Veiligheid in de leefomgeving
- 4.3 Bijdragen aan duurzame oplossingen

024 5. Hoogwaardige uitvoering
- 5.1 Uitvoeringsstrategieën: Optimaliseren en verbeteren
- 5.2 Bouw
- 5.3 Milieu

029 6. Borging uitvoering en doorontwikkeling organisatie
- 6.1 Uitgangspunten organisatieontwikkeling
- 6.2 Interne prioriteiten

032 7. Financiële doorkijk
- 7.1 Financieel beleid
- 7.2 duiding Financiële Consequenties Meerjarenprogramma

032 8. Aanzet tot programmering - Evaluatie en bijstelling
- 8.1 Goede basis leggen in 2024
- 8.2 Verdere uitwerking Meerjarenprogramma - Monitoring
- 8.3 Evaluatie - Bijstelling

BIJLAGEN

038 Bijlage 1
Uitvoeringsprogramma MJP 2025-2028

048 Bijlage 2
Begroting 2025-2028 *(separaat document)*

COLOFON

Het Meerjarenprogramma 2025-2028 is een uitgave van de Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA). De inhoud is tot stand gekomen in interactie met de partners. Het meerjarenprogramma is geschreven door Henk Mogezomp (Buiten Organisatieadvies), Annette Prent en Maarten Leseman (ODRA).

De foto's zijn van Ivo Hutten en StudioBont heeft het meerjarenprogramma vormgegeven. We verspreiden ons meerjarenprogramma onder onze partners, Raadsleden en Statenleden en publiceren dit programma op www.odregioarnhem.nl. Voor reacties of opmerkingen: communicatie@odra.nl.

1

INLEIDING

1.1 Achtergrond

De samenleving vraagt in toenemende mate om heldere antwoorden van de overheid op complexe ruimte gerelateerde vraagstukken. Denk aan schone lucht, schoon en voldoende (drink)water, duurzame energie, voldoende en betaalbare woningen, een prettige en veilige leef-omgeving en – last but not least – een goede dienstverlening. Eén van de instrumenten die de overheid daarbij ter beschikking staat is regulering. De regulerende (uitvoerende) taken heeft de overheid grotendeels belegd bij omgevingsdiensten. Zo ook de gemeenten en provincie die samen omgevingsdienst regio Arnhem (ODRA) vormen.

ODRA is gestart als uitvoeringsorganisatie namens gemeenten en provincie voor vergunningverlening, toezicht en handhaving. Gemeenten en provincie doen de afgelopen jaren meer en meer ook een beroep op de aanwezige kennis- en adviesvaardigheden van ODRA. Dit is enerzijds ingegeven door de krapte op de arbeidsmarkt, anderzijds door de toegenomen aandacht voor de kwaliteit van de fysieke leefomgeving. Die vraagt om kennis en expertise op diverse milieuthema's zoals geluid, bodem, lucht, water, externe veiligheid, energie en circulariteit. Kennis die bij ODRA aanwezig is en die breder kan worden ingezet dan uitsluitend voor toetsing van vergunningaanvragen. Deze ontwikkeling vraagt (deels) ook om andere accenten in de sturing en verantwoording: Er is behoefte aan meer zicht en grip op de maatschappelijke impact van het werk van ODRA, oftewel de publieke waarde die ODRA levert. Voorliggend meerjarenprogramma biedt daarvoor de inhoudelijke basis.

We leggen in dit Meerjarenprogramma de focus op de bijdrage van ODRA aan een veilige en gezonde leefomgeving en op de bijdrage die ODRA kan leveren aan het realiseren van duurzame oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken. De gezondheid van mens, dier en milieu is daarbij leidend. ODRA heeft daarnaast een belangrijke rol in het versterken van het vertrouwen in de overheid en het gezag in de uitvoering. Door een goede uitvoering van haar kerntaken (vergunningverlening, toezicht op naleving en handhaving) draagt ODRA daar haar steentje aan bij.

1.2 Doel Meerjarenprogramma 2025 – 2028

Doel van dit meerjarenprogramma (MJP) is tweeledig:

1. De bijdrage aan de beleidsopgaven van gemeenten en provincie expliciteren, zowel inhoudelijk, financieel als procesmatig en daarmee tegelijkertijd de aanwezige kennis en expertise eerder in de beleidscyclus betrekken. Daarbij ligt het accent vooral op het verbreden van de (specialistische) adviesrol naar meer beleidsondersteuning bij ruimtelijke plannen.
2. Beter inzichtelijk maken wat de publieke waarde van ODRA is. De huidige programmering en verantwoording is vrijwel uitsluitend ingericht op het verantwoorden van uren (input) en aantallen vergunningen en controles (output), maar dat zegt niet alles over de impact van het werk van ODRA op de leefomgeving. ODRA streeft ernaar om de komende jaren voelbaar, zichtbaar en meetbaar concretere doelen te realiseren.

1.3 Positionering Meerjarenprogramma

Met het Meerjarenprogramma legt ODRA een sterkere verbinding tussen het strategische en operationele domein in de beleidscyclus: De zogenoemde 'Big 8':

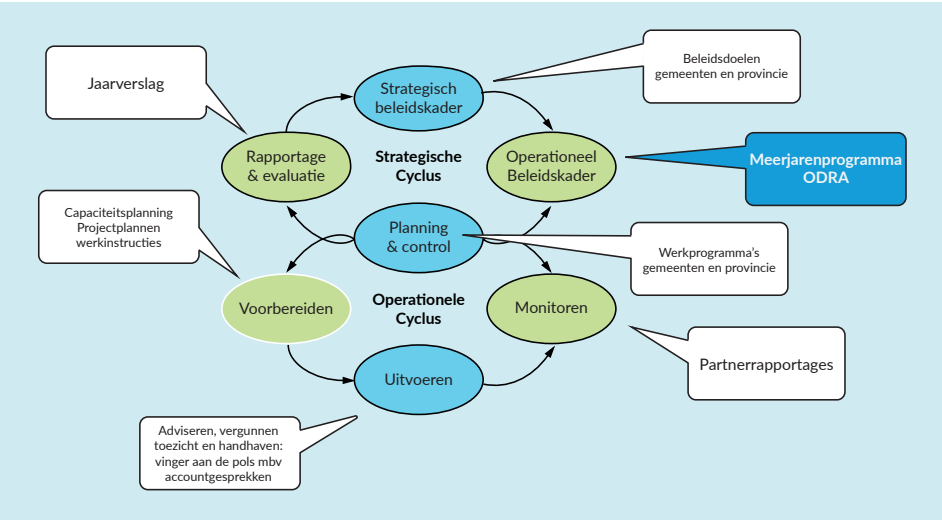

Het Meerjarenprogramma heeft binnen de Planning en Control-cyclus (P&C) van ODRA een kader- stellende functie, is het inhoudelijke richtsnoer (kompas) voor jaarlijkse werkprogramma's en is de inhoudelijke onderbouwing voor de meerjarenbegroting. We maken het Meerjarenprogramma in principe voor vier jaar, maar zullen het jaarlijks in overleg met onze gemeenten en provincie actualiseren.

1.4 Totstandkomingsproces

Dit Meerjarenprogramma is in overleg met vertegenwoordigers van onze gemeenten en provincie tot stand gekomen. Gestart is met een gebiedsverkenning en analyse van Coalitieakkoorden en beleidsplannen. In gesprekken bij gemeenten en provincie is verkend welke thema's en onderwerpen prioriteit hebben en waar (extra) inzet van ODRA gewenst is. Op basis hiervan is ingezoomd op de bijdrage die ODRA met haar VTH-instrumentarium aan de beleidsopgaven van provincie en gemeenten kan leveren. Het resultaat van deze analyse is in de vorm van een eerste concept Meerjarenprogramma ambtelijk teruggelegd en oriënterend besproken in het Algemeen Bestuur. Op basis van deze besprekingen is het Meerjarenprogramma aangepast en geconcretiseerd, onder meer op het punt van financiële consequenties. Het Meerjarenprogramma is vervolgens in een finale commentaarronde voorgelegd, waarbij het uitvoeringsprogramma bij de provincie en een aantal gemeenten in aparte sessies is doorgesproken.

1.5 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 lichten we de uitgangspunten toe, die aan de basis staan van dit Meerjarenprogramma. Vervolgens staan we in hoofdstuk 3 stil bij maatschappelijke trends en ontwikkelingen in het VTH-veld. Tevens bespreken we hier de (gemene deler in de) beleidsopgaven van provincie en gemeenten. De VTH-inzet op elf prioritaire omgevingsthema's beschrijven we in hoofdstuk 4. In hoofdstuk 5 lichten we onze uitvoeringsstrategie toe, zowel ten aanzien van de prioritaire thema's als onze wettelijke VTH-taken. Hoofdstuk 6 behandelt de interne organisatie van ODRA en de doorontwikkeling die hier nodig is. Hoofdstuk 7 beschrijft het financiële beleid van ODRA en hoe met de financiële consequenties van het Meerjarenprogramma wordt omgegaan. Hoofdstuk 8 is het slothoofdstuk: hier komen de verdere programma-uitwerking, monitoring en jaarlijkse actualisatie en bijstelling aan de orde.

2

UITGANGSPUNTEN

In dialoog met onze gemeenten en provincie hebben we de volgende uitgangspunten geformuleerd die tezamen de basis zijn onder het Meerjarenprogramma 2025-2028.

Opgaven gemeenten en provincie centraal

We willen vanuit onze kennis, expertise, rol en verantwoordelijkheid een substantiële bijdrage leveren aan de maatschappelijke opgaven waar onze opdrachtgevers voor staan. We vertrekken daarom bij de beleidsopgaven van de gemeenten en de provincie. Daarbinnen focussen we op omgevingsthema's waar ODRA invloed heeft met haar VTH-inzet, te weten:

- Gezonde leefomgeving, met thema's als luchtkwaliteit, milieuhinder en bodembescherming.
- Veilige leefomgeving, met thema's als veiligheidsrisico's, bouwkwaliteit en veiligheid en ondermijning.
- Duurzame leefomgeving, met thema's als energietransitie, circulaire economie en duurzame inpassing van ruimtelijke opgaven.

Adequate uitvoering wettelijke taken

De basis voor ons werkpakket blijven de bouw- en milieutaken die bij wet of per mandaat aan ons zijn overgedragen. De komende jaren gaan we deze (basis)taken meer dan adequaat uitvoeren. We zien nadrukkelijk de mogelijkheden om inhoudelijke thema's en accenten aan deze basisactiviteiten te koppelen, zodat de publieke waarde en impact van onze activiteiten toeneemt.

Kennisintensieve uitvoeringsorganisatie

ODRA verbreedt zich van pure uitvoeringsorganisatie, aangestuurd op aantallen, naar een kennisintensieve uitvoeringsorganisatie, die:

- Op een groot aantal omgevingsthema's in staat is beleid te toetsen op uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid en daar goed over kan adviseren richting gemeenten en provincie;
- Ook bijdraagt aan de leefomgevingskwaliteit door op diverse omgevingsthema's te helpen bij de ontwikkeling van meer regionaal afgestemd beleid.

ODRA functioneert op onderdelen al als kennisintensieve uitvoerings-organisatie. Diverse gemeenten worden al ondersteund met milieu-expertise. ODRA denkt mee over ruimtelijke plannen en formuleert op bepaalde thema's al uitvoeringsrichtlijnen waar aanvragen op worden getoetst. Naar verwachting neemt deze advies- en kennisrol de komende jaren, onder invloed van diverse ontwikkelingen (zie hoofd-stuk 3), verder aan belang toe.

Naast individueel maatwerk aandacht voor gezamenlijkheid (solidariteit)

ODRA beschikt over veel VTH-gerelateerde omgevingsexpertise (denk aan geluid, bodem, externe veiligheid, lucht, geur, licht, constructieve veiligheid, energie en ecologie). In lijn met de Omgevingswet, die immers meer ruimte laat voor regionaal en lokaal maatwerk, willen gemeenten en provincie deze expertise meer te gelde maken door deze ook eerder in de beleidscyclus in te zetten en waar mogelijk

'Rijker Verantwoorden'

Het Meerjarenprogramma is gebaseerd op de werkwijze van Rijker Verantwoorden, die aansluit op de Publieke Waarde theorie van Mark Moore. De doelen en indicatoren kunnen niet altijd effectgericht (bijvoorbeeld in termen van bodem- of luchtkwaliteit) worden geformuleerd. Wat wel kan is dat we gezamenlijk met opdrachtgevers bepalen wat op belangrijke thema's de gewenste outcome is. Rijker verantwoorden is een proces dat continu bijstelling en aanscherping vraagt.

te komen tot regionaal afgestemd uitvoeringsbeleid op de diverse omgevingsthema's. Dat vraagt om meer sturing op solidariteit. Een onderwerp als milieu houdt immers niet op bij de gemeentegrens.

Rijker verantwoorden: sturen op impact

ODRA wil meer inzetten op een meer op outcome gerichte wijze van verantwoording, oftewel: Heeft de bijdrage van ODRA (voldoende) effect gehad op het verbeteren van de kwaliteit van de leef-omgeving? In lijn met de ontwikkeling van de organisatie, waarin veel meer vanuit de maatschappelijke opgaven wordt gewerkt, wil ODRA deze 'rijkere verantwoording' aanbrengen. Daarbij sluit ODRA aan bij de uitkomsten van de pilot Rijker Verantwoorden uit 2022/2023. Deze ontwikkeling is tevens in lijn met de aanbevelingen uit het rapport "Om de leefomgeving" van de Commissie van Aartsen en sluit ook aan bij de kern van de Omgevingswet. Daarin wordt de leefwereld meer centraal gezet in plaats van de systeemwereld.

Inzet op continu verbeteren

We krijgen de komende jaren onze rol en verantwoordelijkheid in relatie tot de Omgevingswet (per 1 januari 2024) duidelijker in beeld. We groeien met de jaren in onze rol en houden scherp voor ogen wat de wet (inclusief EU-regelgeving) beoogt: het beschermen en benutten van de fysieke leefomgeving. Onze focus is het (continu) verbeteren van de kwaliteit van de leefomgeving.

Intensiveren samenwerking

In toenemende mate is specialistische kennis en expertise vereist voor effectief toezicht. We gaan in netwerken samenwerken met specialisten van onder meer de veiligheidsregio (VGGM) en andere OD's (via ODNL). Daarnaast bundelen we in de uitvoering onze krachten met andere toezicht- en handhavingsinstanties, zoals water-schappen, provincie en ILT, politie en Openbaar Ministerie.

Uitvoeren missie, visie, kernwaarden

Het Meerjarenprogramma gaat niet alleen over het 'wat', maar ook over het 'hoe' en wat onze inspiratiebronnen zijn: onze missie, visie en kernwaarden. Deze waarden komen in alle onderdelen van ons werk terug.

Missie, visie

Ons bestaansrecht is het bijdragen aan een gezonde, veilige, schone en duurzamere leef-omgeving waarin de gezondheid van mens, dier en milieu leidend is. We werken dagelijks aan de veiligheid en het aanzien van gebouwen, de kwaliteit van grond- en oppervlaktewater, bodem, lucht (geluid) en indirect aan biodiversiteit en natuur. We geven samen met onze gemeenten en provincie richting aan duurzame oplossingen voor de maatschappelijke opgaven. Dat doen we door kwaliteit te leveren in vergunningverlening, toezicht, handhaving en advies en door onze (specialistische) kennis, deskundigheid en ervaringen actief te delen met beleidsmakers en bestuurders. We zijn ondernemend, innovatief en steeds uit op het verbeteren van ons werk.

Kernwaarden

Verantwoordelijk, Vertrouwen, Vakmanschap, Samen(werken).

3

ONTWIKKELINGEN - BELEIDSOPGAVEN IN DE REGIO

3.1 Landelijke ontwikkelingen

• Gezondheid en veiligheid

We zullen ons opnieuw moeten verhouden tot de wens van inwoners die een gezonde en veilige leefomgeving willen en soms eisen. Samenwerking is nodig om de weg naar duurzame oplossingen met onze opdrachtgevers, bedrijven en inwoners af te leggen. Het veranderende klimaat, nieuwe energievoorzieningen, warmtenetten, verduurzaming van woningen, meer groen in de wijken en reductie van stikstof vragen om ingrijpende maatregelen.

• Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging

De implementatie van de Omgevingswet vraagt de komende jaren veel aandacht. We gaan vaker gemeenten adviseren over omgevingsvisies en omgevingsplannen. We zullen ook een actievere rol hebben in meedenken over ruimtelijke initiatieven, vergunningen en meldingen binnen strakkere termijnen moeten afhandelen en aanvragen volledig digitaal gaan afhandelen (DSO).

Ditzelfde geldt voor de Wet Kwaliteitsborging bouw (Wkb). De technische veiligheidstoets bij de nieuwbouw van kleinere bouwwerken ligt met ingang van 1-1-2024 in handen van private kwaliteitsborgers en niet meer bij de overheid. Het is nog speculeren wat het effect van deze wet is op de bouwkwaliteit en het bouwtoezicht.

• Verbetering en versterking VTH

Na kritische analyses over het stelsel van vergunningverlening, toezicht en handhaving en de daaruit voortvloeiende aanbevelingen (commissie Van Aartsen), zullen de komende jaren in het stelsel verbeteringen worden doorgevoerd. Wat de impact is voor ODRA is nog niet exact te beschrijven. Omgevingsdiensten moeten hoe dan ook robuuster worden en onafhankelijker kunnen opereren. Parallel aan de landelijke ontwikkelingen, verkent het bestuur van ODRA dan ook verschillende vormen van samenwerking, zoals die met de Omgevingsdienst Regio Nijmegen (ODRN).

• Dynamische omgeving

We groeien en werken in een dynamische omgeving. Dat vraagt attent zijn op kansen zien en kansen benutten en op het juiste moment de goede keuzes maken. Bijvoorbeeld vinden, boeien en binden van nieuwe medewerkers op een krappe arbeidsmarkt met veel concurrenten. We zullen als organisatie niet alleen onze zaakjes op orde moeten hebben, maar ook interessant moeten zijn voor jonge mensen. Dat betekent investeren in strategisch personeelsmanagement, in ontwikkeling van medewerkers (qua expertises en vaardigheden) en in de professionalisering van de bedrijfsvoering.

• Complexe informatiewetten

We moeten aan complexe informatiewetten voldoen (o.m. WEP, digitale overheid, AVG, etc.) en de eisen aan business intelligence, datakwaliteit en informatiebeheer worden hoger. Dat vraagt extra inspanning van de hele organisatie en alle medewerkers.

3.2 Beleidsopgaven in de regio

Veel van de geschetste landelijke ontwikkelingen zien we terug in de beleidsopgaven van onze gemeenten en provincie. De beleidsopgaven met de grootste relevantie voor het werkveld van ODRA zijn:

• Verduurzaming / energietransitie

Circulaire economie, klimaat en energie spelen in de beleidsprogramma's van onze gemeenten en provincie een voorname rol. Het zijn eveneens speerpunten in het programma van de Groene Metropool Regio. Wij kunnen een bijdrage leveren aan duurzame oplossingen voor bedrijfsactiviteiten (energie en circulaire economie). We vinden deze thema's terug in de gebouwde omgeving, denk aan energiezuinig en circulair bouwen en natuur-inclusief en klimaatadaptief bouwen.

• Stedelijk gebied

De deelnemers aan de Groene Metropool Regio hebben een forse woningbouwopgave. In de Woondeal 2.0 gaat het om 33.000 woningen voor 2030 en circa 55.000 voor 2040. Naast woningbouw staan grote infrastructurele projecten (Noordtak Betuwelijn, mogelijke doortrekking A-15) gepland. Deze projecten leiden tot een verdere verstedelijking van de regio.

De ruimtelijke opgave is niet alleen kwantitatief (beton en asfalt), maar ook kwalitatief (groen en leefomgeving). Dat betekent concreet: Beter benutten van bestaande voorraad, meer landschap, meer stad. Deze ruimtelijke opgaven leveren enerzijds forse milieu-hygiënische uitdagingen op (o.m. geluids-, externe veiligheids- en luchtkwaliteit-issues, w.o. stikstof) en bieden anderzijds ook kansen voor duurzamere keuzes. Op ODRA zal een beroep worden gedaan om tijdig en oplossingsgericht te adviseren over milieu-en duurzaamheid.

• Landelijk gebied

De transformatie van het landelijk gebied (nieuwe invulling van bestaande functies) is voor de provincie en de gemeenten met een groot buitengebied een actueel beleidsthema en stevige uitdaging. De ruimteclaims zijn groot: energie, woningbouw, klimaatadaptatie en biodiversiteit. Op ODRA zal een beroep worden gedaan om tijdig en oplossingsgericht te adviseren over milieu- en duurzaamheid en het tegengaan van ondermijning.

• Leefbaarheid

In de plannen van onze gemeenten en provincie is volop aandacht voor een gezonde, veilige, klimaatbestendige en aantrekkelijke leefomgeving, zowel fysiek (voldoende groen en blauw) als fysisch (milieuhinder, schone lucht, water en bodem). Aandacht voor de 'harde kant' van de leefomgeving is belangrijk voor de beleving door inwoners van hun wijk, hun centrum en hun dorp. Arnhem stelt momenteel een beleidsplan gezonde leefomgeving op waarin dit soort milieuthema's worden uitgewerkt. De provincie heeft recent een kadernotitie Gezonde, Veilige Leefomgeving vastgesteld, waarin ook ingezet wordt op een hogere basiskwaliteit van de leefomgeving. De luchtkwaliteit is daarbinnen een belangrijk thema met grote impact op de gezondheid. In onze regio hebben de gemeenten Arnhem, Renkum en Rheden en de provincie het Schone Luchtakkoord (SLA) getekend. Voor ODRA betekent dit dat we een nieuwe balans moeten zoeken tussen enerzijds het voorkomen van gezondheidsschade door slechte lucht voor bewoners en anderzijds de ruimte voor bedrijven: 'voldoen aan emissienormen'.

DOLFUN
WZ 33
PEPPER

3.3 Vertaling beleidsopgaven in 11 prioritaire thema's

We onderscheiden elf thema's waar ODRA met haar VTH-inzet een substantiële bijdrage kan leveren aan de beleidsopgaven van provincie en gemeenten. Deze prioritaire thema's spelen een centrale rol in dit Meerjarenprogramma.

Prioritaire thema's

Gezondheid mens, dier en milieu

1. Verbeteren lokale luchtkwaliteit
2. Verminderen milieuhinder
3. Beschermen bodem- en grondwaterkwaliteit
4. Voorkomen verspreiding ZZS
5. Verbeteren waterkwaliteit

Veiligheid in leefomgeving

6. Beperken en beheerden veiligheidsrisico's bedrijfsactiviteiten
7. Borgen bouwkwalititeit en veiligheid
8. Aanpakken ondermijnende criminaliteit

Duurzame oplossingen

9. Energietransitie: verlagen gebruik fossiele energie
10. Stimuleren circulaire economie
11. Bijdragen aan ruimtelijke opgaven en een natuurinclusieve leefomgeving

Deze keuze is gebaseerd op de volgende overwegingen en argumenten:

1. Uit de omgevingsanalyse die ter voorbereiding op dit meerjarenprogramma is uitgevoerd, komen als belangrijkste beleidsopgaven met betrekking tot de fysieke leefomgeving van gemeenten en provincie deze naar voren: gezondheid, veiligheid en duurzaamheid.

2. ODRA heeft vervolgens gekeken naar díe thema's waar zij het meest het verschil kan maken met de inzet van haar expertise en het VTH-instrumentarium.

3. De – op basis van interviews en sessies met experts gekozen – prioritaire thema's sluiten bovendien goed aan op de opgaven en thema's uit het Nationaal Milieuprogramma (NMP). Onder de hoofdopgaven vitale ecosystemen, gezonde leefomgeving en duurzame circulaire economie worden in het NMP onder meer de volgende thema's genoemd: bodemverontreiniging, chemische stoffen, lichthinder, geluid, luchtkwaliteit, omgevingsveiligheid, circulaire economie en duurzame productie en consumptie.

Voor elk van de prioritaire thema's geldt dat de aandacht ervoor zoveel als mogelijk deel uit maakt van het reguliere VTH-werk. Anders geformuleerd: In de meeste gevallen is geen sprake van extra werk, maar van het aanbrengen van accenten in de uitvoering; accenten waar ODRA vervolgens richting haar eigenaren verantwoording over aflegt om zo invulling te geven aan het 'rijker verantwoorden'.

In het hoofdstuk hierna lichten we de elf prioritaire thema's verder toe en geven we aan wat we de komende periode tot en met 2028 met onze expertise en VTH-inzet op deze prioritaire thema's willen bereiken.

4

INZET OP PRIORITAIRE THEMA'S

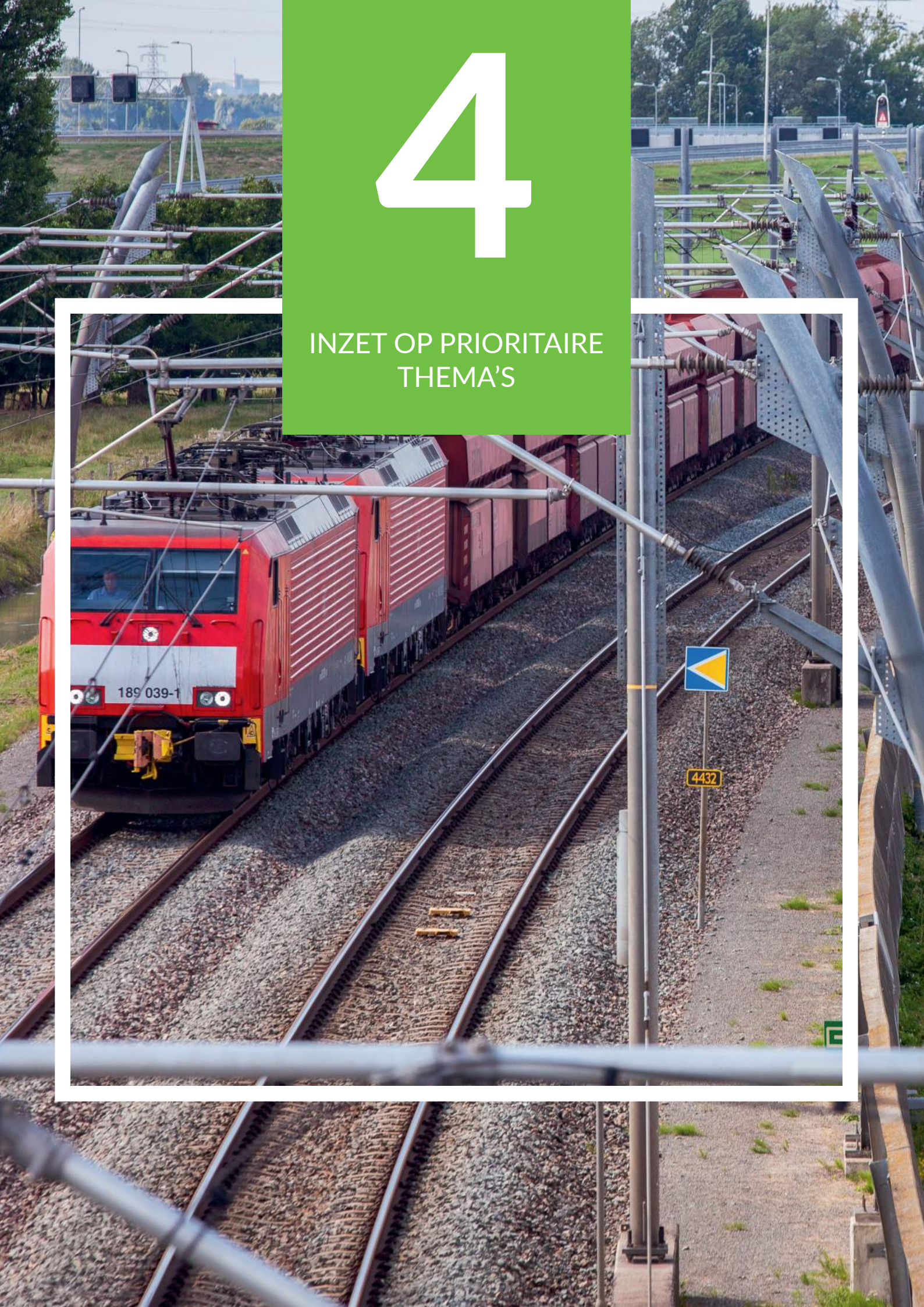

ODRA wil een bijdrage leveren aan het verbeteren van de omgevingskwaliteit en helpen bij de realisatie van duurzame oplossingen en ruimtelijke opgaven waar provincie en gemeenten voor staan. De inzet op de elf prioritaire thema's, zoals in het vorige hoofdstuk gepresenteerd, speelt hierbij een leidende rol. In dit hoofdstuk beschrijven we de VTH-uitvoeringsaccenten op deze thema's. Per thema volgt eerst een korte probleemanalyse, daarna benoemen we de VTH-doelen. De uitvoeringsaccenten in de prioritaire thema's (met activiteiten, kpi's en kostenindicatie) zijn uitgewerkt in de separate bijlage "Uitvoeringsprogramma MJP".

4.1 Gezondheid mens, dier en milieu

Gezondheid voor mens en milieu heeft bij inwoners en bestuurders steeds meer aandacht. Het voorkomen en verminderen van gezondheidsschade door onder meer luchtverontreiniging, geluidhinder en de verspreiding van Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) staat volop in de belangstelling. ODRA kan op deze thema's met het VTH-instrumentarium een belangrijke bijdrage leveren. Hetzelfde geldt op het gebied van de bodemkwaliteit, waar de onderwerpen grondwaterbescherming en een juiste toepassing van grond en secundaire bouwstoffen extra aandacht krijgen. Binnen het thema waterkwaliteit volgen we de ontwikkelingen en intensiveren we onze toezichttaak op indirecte lozingen op het riool.

4.1.1 Verbeteren lokale luchtkwaliteit

Probleemanalyse

We weten dat luchtvervuiling een belangrijke oorzaak is van gezondheidsklachten met chronische ziekte tot gevolg. Het kost de gemiddelde Nederlander volgens het RIVM 13 maanden aan levensverwachting. Fijnstof en stikstofdioxide (NO2) zijn verantwoordelijk voor ongeveer 3,5 procent van de nationale ziektelast en veroorzaken in Nederland jaarlijks 11.000 doden.

Stikstofoxiden, samen met ammoniak (NH3), dragen ook bij aan de stikstofdepositie op kwetsbare natuurgebieden. Naast natuurherstel is terugdringen van de stikstofuitstoot ook een voorwaarde voor twee opgaven: woningbouw en uitbreiding energie-infrastructuur.

De huidige wettelijke grenswaarden liggen hoger dan de advieswaarden van de Wereld Gezondheid Organisatie (WHO). De WHO heeft in 2021 haar advieswaarden naar beneden bijgesteld, omdat gezondheidseffecten en sterfte optreden bij zeer lage concentraties. Door verstedelijking (inbreiding) neemt de congestie en kans op gezondheidsschade toe.

In het verlengde van de nieuwe WHO normen verwachten we voor de zomer van 2024 een nieuwe EU richtlijn met aangescherpte luchtkwaliteitsnormen richting 2030-2035. Dit kondigt een nieuwe fase in het luchtkwaliteitsbeleid aan waarin beleid wordt aangescherpt en uitvoering geïntensiveerd.

Landelijk en in de regio is de lokale luchtkwaliteit een belangrijk thema, zie onder meer de beleidsplannen van de gemeente Arnhem en de provincie Gelderland. Het Schone Lucht Akkoord (SLA) heeft hoge ambities en kent een breed maatregelenpakket. We constateren dat landelijk meer aandacht is voor cumulatieve effecten van stoffen op de luchtkwaliteit en hoe inwoners deze percipiëren.

Wat willen we bereiken?

We willen een concrete bijdrage leveren aan het verbeteren van de luchtkwaliteit. Extra aandacht binnen dit thema krijgt de aanpak van fijnstof en stikstofoxiden. Onze VTH-doelen voor dit thema zijn:

1. Alle vergunningen voldoen uiterlijk in 2027 aan de strengere luchtemissie-eisen;
2. De NOx- en fijn stof-emissies van de prioritaire milieubelastende activiteiten zijn in 2025 in beeld én kennen een dalende trend in 2028 ten opzichte van 2025.

4.1.2 Verminderen van milieuhinder

Probleemanalyse

Milieuhinder wordt veelal ervaren als overlast, maar kan ook gezondheidsklachten veroorzaken. Verwacht wordt dat het aantal klachten als gevolg van milieuhinder de komende jaren gaat toenemen, omdat:

- De afstand tussen hindergevoelige objecten (wonen, recreëren, e.d.) en hinder veroorzakende activiteiten (woningbouw, infrastructurele projecten) in stedelijke gebieden als gevolg van verdichting kleiner wordt;
- Het draagvlak voor hinder producerende activiteiten afneemt;
- Nieuwe vormen van energievoorziening (buitenunits warmtepompen, windmolens, zonneparken) de kans op overlast vergroten.

We leggen komende periode de focus op geluidklachten omdat we uit ervaring en meetgegevens weten dat geluidsoverlast het grootste aandeel heeft in de gemelde hinderklachten. Binnen de VTH-taken van ODRA zijn het vaak evenementen (met name in Arnhem) die de meeste geluidklachten veroorzaken. Bedrijfsmatige activiteiten (denk bijvoorbeeld aan horeca, recreatie, sport) kunnen ook een bron van geluidsoverlast zijn, zeker wanneer ze in of dichtbij woonomgevingen worden uitgeoefend. In toenemende mate is sprake van klachten over warmtepompen, airco's en windenergie (neveneffecten van de energietransitie).

Binnen het thema milieuhinder blijven we vanzelfsprekend ook aandacht besteden aan het verminderen van geur- en lichthinder. Onze activiteiten op dit vlak zetten we op het huidige niveau door.

Om misverstanden te voorkomen: ODRA blijft gewoon de wettelijke, aan ODRA opgedragen, VTH-taken uitvoeren. Binnen deze basisuitvoering worden op 11 inhoudelijke prioritaire thema's uitvoeringsaccenten gezet. In hoofdstuk 5 gaan we dieper in op de uitvoeringsstrategie, waarbij ook de basisuitvoering wordt beschreven.

Wat willen we bereiken?
Binnen het thema milieuhinder krijgt de aanpak van geluidhinder de komende jaren extra accent. Onze VTH-doelen hierbij zijn:

1. Het verminderen van geluidhinder door bedrijfsactiviteiten en evenementen.
2. Het verminderen van geluidhinder van nieuwe energiedragers en -voorzieningen als gevolg van de energietransitie.

Zie de bijlage "Uitvoeringsprogramma MJP" voor een verdere inhoudelijke uitwerking.

4.1.3 Beschermen bodem- en grondwaterkwaliteit

Probleemanalyse
De gezondheid van mensen kan worden aangetast door blootstelling aan bodemverontreiniging. Tevens heeft de bodemkwaliteit effect op kwetsbare functies als natuur en drinkwater. Naast de aandacht voor de chemische kwaliteit blijkt dat ook andere eigenschappen van de bodem van belang zijn voor een gezonde leefomgeving. Een vitale bodem zorgt voor voedselzekerheid en voedselveiligheid en draagt bij aan het beperken van wateroverlast en hittestress. Daarnaast kan de bodem energie leveren en zorgen voor CO2-opslag waarmee klimaat-doelen worden bereikt.

Onderdeel van de bodem is het grondwater. De kwaliteit van het grondwater (en oppervlaktewater, zie 4.1.5) staat onder druk als gevolg van verontreinigingen afkomstig uit de landbouw, industrie en huishoudens. Er worden te veel probleemstoffen aangetroffen in het grondwater. Zonder aanvullende maatregelen gaat de kwaliteit van ons drinkwater achteruit.

Op het gebied van bodem- en grondwaterkwaliteit krijgt ODRA de komende jaren een grotere rol:

- Per 1 januari 2024 is de zorg voor de bescherming van de bodem formeel bij de gemeenten komen te liggen in plaats van bij de provincie. Gemeenten beleggen deze taken voor een groot deel bij ODRA. We moeten nieuwe bodemverontreinigingen zien te voorkomen en bestaande verontreinigingslocaties bewaken.
- De provincie heeft het toezicht op milieubedreigende activiteiten in grondwater-beschermingsgebieden* in Gelderland per 1-1-2024 bij ODRA belegd. De provincie ziet (voor deze gebieden) ook een signalerende rol weggelegd voor ODRA als het gaat om het grond-watergebruik (onttrekkingsputten) en bodemlozingen (lozingsputten).
- Voor de toepassing van bodemenergie is specifiek uitvoerings-beleid nodig. Het afhandelen van vergunningen moet goed geregeld worden. ODRA kan hier met haar kennis en expertise - en gebruikmakend van het kennisnetwerk in ODNL-verband - een belangrijke bijdrage leveren.

Last but not least schudt ook de Omgevingswet de kaarten opnieuw als het gaat om de kaders van wet- en regelgeving:

Toezicht op transport en toepassing van (verontreinigde) grond en secundaire bouwstoffen blijft de komende jaren ook een belangrijk item. Illegale of onjuiste toepassingen zijn een belangrijke oorzaak van het nieuwe lokale verontreinigingen of diffuse verspreiding. ODRA kan daarbij gebruik maken van scherpere landelijke regels. Toepassing van bepaalde bouwstoffen wordt bijvoorbeeld verboden en voor de toepassing van AVI-bodemassen en immobilisaat gaat een informatie-plicht gelden.

Kortom, er is zowel inhoudelijk als organisatorisch en juridisch, sprake van veranderingen die maken dat de toch al bedreigde bodem- en grondwaterkwaliteit nóg kwetsbaarder wordt. De bescherming en beschikbaarheid van een vitale bodem en goede kwaliteit van grond-water vragen de komende jaren dan ook extra aandacht.

Wat willen we bereiken?
We willen de komende jaren actief invulling geven aan de zorg voor een gezonde kwaliteit van bodem en grondwater, zowel door het inzetten van het VTH-instrumentarium als door het inzetten van onze expertise in een adviesrol. Binnen dit thema krijgen de bescherming van grondwater en juiste toepassing van verontreinigde grond en risicovolle secundaire bouwstoffen extra aandacht.
Onze doelen op dit thema zijn:

1. Voorkomen van nieuwe bodemverontreinigingen als gevolg van bedrijfsactiviteiten.
2. Beter beschermen van grondwater(beschermingsgebieden).

Zie de bijlage "Uitvoeringsprogramma MJP" voor een verdere inhoudelijke uitwerking.

** Hiermee worden alle beschermingsgebieden t.b.v. de openbare drinkwatervoorziening bedoeld, zowel bestaande winningen als beschermingsgebieden t.b.v. nog te realiseren winningen.*

Overzicht bodemregels

Regels in omgevingsplan

Algemene rijksregels

- Milieubelastende activiteiten graven, saneren van de bodem, toepassenbouwstoffen of grond of baggerspecie
- Voorafgaand bodemonderzoek

Bruidsschatregels

- Bouwen op bodemgevoelige locaties
- Nazorg

Overige
- Kleinschalig grondverzet in verontreinigde bodem
- Activiteiten op locatie zonder onaanvaardbaar risico

Mogelijke overige decentrale regels

- Maatwerkregels in het Bal gereguleerde mba's
- Aanpassingen/vervallen bruidsschatregels
- Uitvoering geven aan instructieregels provincie ter bescherming grondwater

Overige
- Concretisering bodemsanering bij overige activiteiten
- Integraal bodembeleid

4.1.4 Tegengaan verspreiding ZZS

Probleemanalyse

Zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) is de verzamelnaam voor stoffen die gevaarlijk zijn voor mens en milieu en waarvan we weten dat deze direct of indirect de gezondheid van mens en milieu bedreigen. Veel van deze stoffen zijn kankerverwekkend, hebben een negatieve impact op de voortplanting en hopen zich op in de voedselketen. Voorbeelden zijn PFAS, kwik, lood, benzeen en PAK. De afbraaksnelheid van een aantal ZZS is zo laag dat gesproken wordt over 'eeuwige chemicaliën'.

De totale lijst ZZS bestaat uit meer dan 1.500 stoffen. Verspreiding vindt plaats via lucht en water en ZZS kunnen zich ophopen in bodem en ondergrond en verder verplaatsen via grond- en afvalstromen. Daar komt bij dat veel bedrijven niet op de hoogte zijn welke ZZS zij gebruiken, welke (informatie- en minimalisatie) verplichtingen van kracht zijn en wat bedrijven kunnen doen (kennis en handelingsperspectief ontbreekt).

In Europees en landelijk beleid heeft het weren van ZZS en tegengaan van verdere verspreiding in bodem, lucht, water en afval hoge prioriteit. Een belangrijke rol hierbij is weggelegd voor ons als omgevingsdienst. Het Ministerie van I&W heeft recent gevraagd welke PFAS-emissiebedrijven in onze regio zijn gevestigd. Dit soort vragen zullen breder en vaker gesteld gaan worden.

Wat willen we bereiken?

We willen een actieve bijdrage leveren om de problematiek van ZZS inzichtelijk en beheersbaar te krijgen. Het streven is nieuwe PFAS-situaties te voorkomen. Concreet willen we op dit prioritaire thema het volgende bereiken:

1. Grootgebruikers en grote uitstoters van ZZS in onze regio in beeld;
2. Naleefgedrag bevorderen ten aanzien van informatieplicht en minimalisatieverplichting ZZS (naleefgedrag is bij benaderde en gecontroleerde groep bedrijven substantieel gestegen).

Zie de bijlage "Uitvoeringsprogramma MJP" voor een verdere inhoudelijke uitwerking.

4.1.5 Verbeteren waterkwaliteit

Probleemanalyse

De Kaderrichtlijn Water (Krw) stelt dat al het oppervlakte- en grondwater in de Europese Unie uiterlijk in 2027 van goede kwaliteit moet zijn. Tevens moet er voldoende schoon water beschikbaar zijn. We zien in de praktijk dat deze doelen onder druk staan en de breed levende verwachting is dat deze doelen waarschijnlijk niet gehaald worden. Dat heeft niet alleen gevolgen voor de gezondheid, de natuur, de drinkwaterproductie, de industrie en de landbouw. Het betekent ook dat de EU aan Nederland forse boetes kan opleggen en dat activiteiten stil komen te liggen. De analogie met het stikstofdossier dringt zich op.

Wat willen we bereiken?

De primaire bevoegdheid op dit thema ligt bij de waterbeheerders, Rijkswaterstaat en de waterschappen. De gemeenten zijn bevoegd gezag voor 'indirecte lozingen' op het riool. Wij leveren onze bijdrage door:

1. Het toezicht op indirecte lozingen te intensiveren en waar dat voor de hand ligt een relatie te leggen met de ZZS-aanpak (zie thema 3). De controles doen we ook ter bescherming van het rioolstelsel.

Zie de bijlage "Uitvoeringsprogramma MJP" voor een verdere inhoudelijke uitwerking.

4.2 Veiligheid in de leefomgeving

Wij hebben een rol in het verminderen dan wel beheersen van externe veiligheidsrisico's voor mens en milieu. We leggen de komende periode accenten bij de opslag van gevaarlijke stoffen bij grote distributiecentra en magazijnen en het borgen van bouwkwaliteit en veiligheid, ook bij bestaande bouw. De Omgevingswet en de ruimtelijke ontwikkelingen in onze regio betekenen dat we meer aandacht moeten geven aan omgevingsveiligheid in ruimtelijke plannen. De aanpak van ondermijnende (milieu)criminaliteit is ook onderdeel van deze pijler en dit willen we de komende jaren op structurele basis doorzetten.

4.2.1 Beperken en beheersen veiligheidsrisico's

Probleemanalyse

Externe veiligheid gaat over de risico's voor mens en milieu bij gebruik, opslag en vervoer van gevaarlijke stoffen. Dat is de definitie die wij hanteren. Op risicokaarten is aangegeven welke risicovolle bedrijven, transportroutes of buisleidingen in de directe omgeving staan of liggen. De opslag van gevaarlijke stoffen is een actueel veiligheidsthema, dat door de sterke groei van logistieke bedrijven en postorder- en koeriersbedrijven om extra aandacht vraagt. In de regio komen veel grote magazijnen en distributiepunten voor. Hier speelt veel onbekendheid over opgeslagen stoffen en de risico's daarvan.

Veiligheidsrisico's spelen nadrukkelijk ook rond de opkomst van nieuwe energiedragers, zoals de toename van LNG-tankstations, toepassing van waterstof (o.m. waterstofbromidebatterij), introductie van buurtbatterijen en opslag van lithium ion-accu's.

We zien door verstedelijking (woningbouw) en infrastructurele ontwikkelingen (bijvoorbeeld Noordtak Betuweroute, aanpassingen bij treinstations) de veiligheidsrisico's voor gevoelige functies in de directe omgeving toenemen. Dit levert voor ons een spanningsveld op met de Omgevingswet, waarin een betere bescherming van gevoelige functies en gebouwen uitgangspunt is. Dit zet grote druk op de kwaliteit van ruimtelijke planontwikkeling en risico-afwegingen.

Wat willen we bereiken?

We willen externe veiligheidsrisico's beheersen en gevoelige functies beter beschermen. Extra aandacht de komende jaren gaat uit naar opslag van gevaarlijke stoffen en omgevingsveiligheid in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen. Op welke milieubelastende activiteiten we ons exact gaan richten, wordt in de in 2024 op te stellen regionale risicoanalyse nader ingekleurd.
Onze doelen op dit thema zijn:

1. Beter inzicht in de actuele veiligheidsrisico's van bedrijfsactiviteiten;
2. Verlagen van veiligheidsrisico's in verband met opslag van gevaarlijke stoffen en toepassing van nieuwe energiedragers.

Zie de bijlage "Uitvoeringsprogramma MJP" voor een verdere inhoudelijke uitwerking.

4.2.2 Borgen bouwkwaliteit en -veiligheid

Probleemanalyse

Er wordt steeds meer binnenstedelijk gebouwd waardoor het een steeds grotere uitdaging wordt dit op een veilige en verantwoorde wijze te kunnen doen. Ook de veiligheid voor personen buiten het bouwhek of sloopterrein is een actueel vraagstuk. Scherpe prioriteiten en een nieuwe aanpak zijn nodig om klachten ook echt opgelost te krijgen.

De bouwkwaliteit van woningen en gebouwen is door verschillende ontwikkelingen ook een issue:

- In hoofdstuk 3 hebben we al gewezen op de Wet kwaliteitsborging bouw (Wkb). Hoe deze wet uitpakt en wat dit betekent, gaat de komende jaren blijken;
- De scope van het onderwerp bouwkwaliteit wordt breder. Het gaat allang niet meer alleen om technische en gebouwgebonden onderwerpen als constructieve veiligheid en brandveiligheid, maar ook om (omgevings)aspecten als klimaat, energie en natuur-inclusief bouwen.
- De energietransitie levert nieuwe veiligheidsvraagstukken op in de gebouwde omgeving, denk aan de toepassing van zonnepanelen en (buurt)batterijen.

Wat willen we bereiken?

Onze inzet is erop gericht dat de bouwkwaliteit en veiligheid bij nieuwbouw en sloop geborgd blijft. De doelen die we op dit thema voor onze bouwpartners willen realiseren, zijn:

1. Grotere effectiviteit bouwtoezicht;
2. Meer aandacht voor bouwkwaliteit en bouwveiligheid in bestaande bouw.

Zie de bijlage "Uitvoeringsprogramma MJP" voor een verdere inhoudelijke uitwerking.

4.2.3 Verminderen ondermijnende criminaliteit

Probleemanalyse

We komen in het veld tegen dat bedrijven en gebouwen een dekmantel zijn voor criminele activiteiten. Het vermengen van onder- en bovenwereld zien wij op verschillende plekken terug. Denk aan garagebedrijven, horeca, afvalverwijderingsbedrijven en opslagboxen op bedrijventerreinen en stallen en loodsen en recreatieparken in het landelijk gebied. Van een percentage bedrijfspanden, stallen en loodsen in de regio is het feitelijke gebruik onbekend. Zicht van de overheid ontbreekt of is versnipperd over verschillende organisaties, waarmee het risico op ondermijning toeneemt. Dit geldt zowel op bedrijventerreinen als in het landelijk gebied.

De aanpak van milieucriminaliteit blijft nadrukkelijk om aandacht vragen. Het verdienmodel in de afvalsector nodigt uit tot crimineel handelen. Bedrijven krijgen vaak betaald voor het innemen van afval nog voordat ze de verwerking hebben geregeld. Dit levert grote milieu- en gezondheidsrisico's op, omdat de bedrijven het afval onjuist kunnen verwerken en dumpen. Zo kan het afval in de leefomgeving of voedselketens terechtkomen. Aanpakken van deze vorm van milieucriminaliteit is arbeidsintensief en vraagt een regio-overstijgende ketenaanpak.

Wat willen we bereiken?

We willen de aanpak van ondermijnende criminaliteit intensiveren en de inzet van partners op het thema ondermijnende criminaliteit blijvend en met kwaliteit ondersteunen.

Onze doelen op dit thema zijn:

1. Versterken van samenwerking met ketenpartners in de aanpak van ondermijnende (milieu)criminaliteit;
2. Actief monitoren van wijzigingen van het bedrijvenbestand en sneller kunnen signaleren en/of opsporen van ondermijnende (milieu)criminaliteit.

Zie de bijlage "Uitvoeringsprogramma MJP" voor een verdere inhoudelijke uitwerking.

4.3 Bijdragen aan duurzame oplossingen

Verduurzaming heeft hoge prioriteit in het beleid van onze gemeenten en provincie. Van ons wordt een belangrijke bijdrage verwacht, onder meer door duurzame initiatieven te faciliteren. Speerpunt in onze VTH-aanpak is bijdragen aan de energietransitie bij bedrijven en waar het kan ook in de gebouwde omgeving. Naast toezicht en handhaving gaat het hierbij ook om signalering en advisering vanuit de VTH-praktijk, bijvoorbeeld bij de aanpak van netcongestie en neveneffecten van duurzame energievoorziening.

Ook bij het stimuleren en bevorderen van een meer circulaire economie en natuur- en klimaatinclusieve leefomgeving kan ODRA een belangrijke rol vervullen. We willen daar een effectieve VTH-A-aanpak (de "A" staat voor advies) voor ontwikkelen, zoveel mogelijk in samenwerking met de Groene Metropool Regio (GMR). Prioriteit binnen deze pijler ligt nadrukkelijk ook bij de ruimtelijke opgaven van onze opdrachtgevers. We willen de kwaliteit en impact van de ODRA-advisering (milieu-inbreng) in ruimtelijke planprocessen verder verhogen.

4.3.1 Terugdringen gebruik fossiele energie

Probleemanalyse

We constateren dat de energietransitie wereldwijd een van de grootste uitdagingen is en steeds meer urgentie krijgt. Bij alle partners staat duurzaamheid hoog op de agenda en wordt gewerkt aan duurzaamheids- of klimaat-/energieprogramma's.

De energietransitie is noodzakelijk omdat de inzet van fossiele brandstoffen tot uitstoot van CO2 leidt en de klimaatopwarming versterkt. De energie die we niet kunnen besparen, moeten we uiteindelijk groen maken door de inzet van hernieuwbare bronnen.

Realisatie van deze doelen gaat niet zonder slag of stoot. Terugverdientijden voor bedrijven zijn lang omdat de investeringen hoog zijn. Ook ontbreekt het, zeker bij kleinere bedrijven, vaak aan de benodigde technische kennis. Door grootschalige inzet en verdere technische ontwikkeling kan duurzaam energiegebruik tot kostenbesparing leiden. We hebben op dit terrein de nodige expertise.

De plicht tot verduurzaming van het energieverbruik en de onderzoeksplicht voor zeer grootverbruikers (inclusief ETS) per 2023 ondersteunt het transitieproces. Dat doet andere – bestaande en nieuwe - regelgeving ook.

- Per 1 juli 2023 zijn de erkende maatregelen (de EML-lijst) geactualiseerd. Naast energiebesparende maatregelen bevat de EML-lijst nu ook maatregelen voor de productie van hernieuwbare energie op de eigen locatie;
- Grotere kantoren moeten via een energielabel al aan kunnen tonen dat ze aan een bepaald niveau voldoen. Nu is energielabel C nog genoeg, de komende jaren volgt een stapsgewijze aanscherping richting label A. Via de EPBD IV worden ook aan andere gebouwen strengere energieprestatie-eisen gesteld;
- Per 1 januari 2024 geldt voor grotere werkgevers (met meer dan 100 werknemers) een rapportageplicht voor werkgebonden personenmobiliteit. Doel achter deze regels is een verduurzaming van het vervoer (mobiliteitsmanagement).

De energietransitie-opgave in de gebouwde omgeving is ook groot. In alle nieuw- en verbouwplannen speelt duurzaamheid een belangrijke rol, maar het gat tussen ambitie en uitvoering is vaak nog groot. ODRA kan gemeenten met specifieke expertise en praktische adviezen ondersteunen, bijvoorbeeld door uitvoeringsbeleid te helpen formuleren voor omgevingsplannen en initiatiefnemers in het kader van (bouw)aanvragen te wijzen op duurzame oplossingen (zie ook 4.2.2.).

Nieuwe energiedragers zijn dringend nodig, maar hebben ook neveneffecten. Denk aan geluidsoverlast van buitenunits van warmtepompen, veiligheidsvraagstukken rond buurtbatterijen, lokale energienetten en waterstof of beïnvloeding van het grondwater door bodemenergiesystemen.

Ook de netcongestie is in toenemende mate een probleem. Gemeenten en provincie zijn hier aan zet, waarbij de kennis die ODRA over de bedrijven en hun activiteiten heeft, van betekenis is in het aanpakken van dit probleem. Dit vraagt derhalve om een goed samenspel tussen gemeenten en provincie en ODRA. De rol van ODRA is hier adviserend en signalerend.

Wat willen we bereiken?
Wij willen met ons regulerende instrumentarium het gebruik van fossiele energie door bedrijven verder terugdringen. Naast energiebesparing krijgen duurzame energie en energiemanagement extra aandacht. Wij zetten verder onze kennis en expertise in om de verduurzaming in de gebouwde omgeving te ondersteunen.

Ook gaat extra aandacht uit naar het beheersen en beperken van neveneffecten van nieuwe energiedragers. Onze doelen op dit thema zijn:

1. Het verminderen van het fossiele energieverbruik bij bedrijven en kantoren. Energiecontroles zijn daarbij succesvol verbreed naar energiebesparing én duurzame opwek, energiemanagement en mobiliteit;
2. Beter ondersteunen van energietransitieplannen en -projecten van gemeenten, regio en provincie.

Zie de bijlage "Uitvoeringsprogramma MJP" voor een verdere inhoudelijke uitwerking.

4.3.2 Stimuleren circulaire economie

Probleemanalyse
De ambitie is hoog. Nederland wil in 2030 tenminste 50 procent minder grondstoffen verbruiken en in 2050 moet de Nederlandse economie volledig circulair zijn. In het ideaalplaatje bestaat in de circulaire economie geen afval, worden bio grondstoffen hoogwaardig benut en gebruiken producenten grondstoffen steeds opnieuw. In de praktijk is de economie nog ver van dit ideaal en zijn partijen nog volop op zoek naar effectieve strategieën. Circulaire economie is een breed en lastig begrip. 'Greenwashing' komt veelvuldig voor, omdat veel onduidelijk is over wat nu wel of niet circulair is en of een reststroom als afval moet worden beschouwd of niet. Wij kunnen met onze kennis en expertise meer duidelijkheid scheppen en helpen om tot een concrete en praktische aanpak te komen.

Wat willen we bereiken?
ODRA reguleert het bedrijfsleven in de regio Arnhem en moet daarbij continu balanceren tussen enerzijds het adequaat toepassen van het 'voorzorgsbeginsel', anderzijds ruimte bieden voor innovatieve ideeën. Daarvoor is expertise op het gebied van circulariteit onmisbaar. Enerzijds om vergunningverleners en toezichthouders te faciliteren en te adviseren, anderzijds om signalen te vertalen en te (laten) beoordelen door deskundigen op circulaire toepassingen. Ook participeren in netwerken circulariteit en het coördineren van toezicht- en vergunningprojecten gericht op het circulair krijgen van een bepaalde branche, zijn noodzakelijke bouwstenen voor ODRA om haar verantwoordelijkheid waar te kunnen maken. Hiervoor is de komende jaren extra inzet nodig.

Onze doelen op dit thema zijn:
1. Beter zicht op circulaire aspecten van bedrijvigheid en bedrijfsprocessen in de regio;
2. Beter ondersteunen van innovatieve CE-initiatieven en -projecten.

Zie de bijlage "Uitvoeringsprogramma MJP" voor een verdere inhoudelijke uitwerking.

4.3.3 Bijdragen aan ruimtelijke opgaven en natuur-inclusieve leefomgeving

Probleemanalyse

Voor de gemeenten in de Groene Metropool Regio geldt dat zij voor 2030 zo'n 33.000 woningen moeten bouwen en circa 55.000 voor 2040 (Woondeal 2.0). Daarnaast liggen er grote ruimtelijke opgaven in verband met de energie-infrastructuur (boven- en ondergronds), klimaatadaptatie en natuur- en landschapsontwikkeling. Ook legt de inpassing van infrastructurele projecten (A-15, Noordtak Betuwelijn) een claim op de schaarse ruimte. Deze ontwikkelingen hebben grote impact op de omgevingskwaliteit. Daar komt bij dat de opgave niet alleen kwantitatief is, maar ook kwalitatief. De bestaande voorraad moet beter benut, de woonomgeving "vergroend" en er moet meer circulair en conceptueel worden gebouwd. De eisen aan ruimtelijke planvorming worden steeds hoger, terwijl gemeenten in toenemende mate expertise op relevante omgevingsthema's (denk aan geluid, lucht, externe veiligheid, technische duurzaamheidsissues en de VTH-invalshoek) missen. ODRA beschikt hier wel over en zet deze kennis graag in voor het helpen formuleren van uitvoeringsbeleid en het laten landen hiervan in omgevingsplannen. Om tot realisatie van woningbouw- en andere ruimtelijke plannen te komen zijn er creatieve oplossingen nodig. Naast hoogwaardige expertise en praktische en tijdige advisering wordt er van ODRA steeds meer een flexibele en meedenkende houding gevraagd.

In de realisatie en beheerfase van woon- en werkomgevingen doen zich ook interessante ontwikkelingen voor. Gemeenten maken met ontwikkelaars privaatrechtelijke afspraken over bijvoorbeeld groenaanleg en regenwateropvang en willen dat deze worden nagekomen. Zijn de afgesproken klimaat- en watermaatregelen wel gerealiseerd, zijn de afspraken over natuurcompensatie en circulaire economie wel nagekomen en staan bomen/groenvoorzieningen er over 5 jaar ook nog? Wij krijgen steeds meer verzoeken om op dit soort onderwerpen toe te zien.

Wat willen we bereiken?

Wij willen in overleg met onze opdrachtgevers bijdragen aan een duurzame en natuur-en klimaatinclusieve leefomgeving. De komende jaren gaat extra aandacht uit naar de kwaliteit van de milieu-inbreng in ruimtelijke planprocessen en natuur- en klimaatmaatregelen in de realisatie- en beheerfase. Onze doelen op dit thema zijn:

1. Hoogwaardige, tijdige en oplossingsgerichte (milieu)advisering bij ruimtelijke ontwikkelingen;
2. Verhogen naleefgedrag bij de toepassing en instandhouding van duurzaamheids-/klimaat- en natuurmaatregelen.

Zie de bijlage "Uitvoeringsprogramma MJP" voor een verdere inhoudelijke uitwerking.

5

HOOGWAARDIGE UITVOERING

ODRA wil de uitvoering van haar VTH taken verder ontwikkelen. Enerzijds gaat het daarbij om het verbeteren van de dienstverlening bij de uitvoering van haar VTH-taken. Anderzijds om het goed inbedden van de in hoofdstuk 4 geformuleerde prioritaire thema's. Om daarmee de bijdrage van ons werk aan de beleidsopgaven van gemeenten en provincie beter zichtbaar te maken. In paragraaf 5.1 is samengevat langs welke lijnen ODRA de uitvoering wil bewerkstelligen.

Daarnaast is ook sprake van volume veranderingen in de uitvoering van onze VTH-taken. Deze veranderingen zijn het gevolg van ruimtelijke, economische en maatschappelijke ontwikkelingen (zie hoofdstuk 3). In de paragrafen 5.2 en 5.3 wordt dit nader toegelicht. Specifiek wordt in deze paragrafen ook ingegaan op de ontwikkeling die ODRA doormaakt van uitvoeringsorganisatie naar een brede omgevingsdienst. De start in 2023 met adviseurs uitvoeringsbeleid is daarvan een eerste aanzet. ODRA wil hieraan samen met gemeenten en provincie komende jaren nadrukkelijker invulling geven..

5.1 Uitvoeringsstrategieën: Optimaliseren en verbeteren

In kwalitatief opzicht zetten we in op het verhogen van het rendement van onze VTH-inzet. Dat doen we door:

- Te innoveren en gebruik te maken van moderne technieken en ICT. Bijvoorbeeld door de inzet van drones, warmtebeeldcamera's en scan-apparatuur.
- Scherper te gaan vergunnen.
- De planmatige aanpak van het toezicht te intensiveren met een effectieve toezichtstrategie: Gebiedsgerichte aanpak, doorzetten en combineren van branche-gewijze controles, aspectcontroles op specifieke thema's, ketentoezicht op materiaal- en productketens.
- Consequent handhaven gebaseerd op landelijke handhavingsstrategie omgevingsrecht (LHSO) en het landelijk beleidskader gedogen.
- Het informatie gestuurd werken te versterken, onder meer ten behoeve van tactische analyses, toezichtplannen en periodieke effectmetingen.
- Intensiever samen te werken in de keten (met o.m. brandweer, GGD, collega-OD's en andere toezichthoudende instanties) om op die manier kennis en krachten te kunnen bundelen.
- Meer "aan de voorkant aan tafel te zitten" in de initiatieffase van plannen (met initiatiefnemers en/of collega's van gemeenten) om in een vroeg stadium al te kunnen bijsturen of duidelijkheid te kunnen geven.

5.2 Bouw

5.2.1 Vergunningverlening

Dit Meerjarenprogramma treedt 1 januari 2025 in werking. Dan hebben we het eerste jaar Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging bouw (Wkb) achter de rug en kunnen we op basis van analyse en ervaring meer en beter inschatten wat deze veranderingen voor onze werkpakketten betekenen. Voor de vergunningverlening verwachten we op basis van wat we nu zien een (geringe) volumestijging bij de gemeenten Arnhem en Lingewaard. Binnenstedelijke bouwoplossingen maken de uitdaging in de regulering nóg groter.

Meer specifiek verwachten we op bouwgebied een kwalitatieve ontwikkeling in de vergunningverlening. De Omgevingswet maakt immers meer lokaal en regionaal maatwerk mogelijk, maatwerk waar ook in de vergunningverlening op moet worden ingespeeld. Denk bijvoorbeeld aan klimaat en energie, natuur inclusieve bouw, cultuurhistorische waarden en monumentenzorg.

Ook verwachten we dat als gevolg van de invoering van de Wet Kwaliteitsborging bouw (Wkb) het aantal vragen en klachten stijgt als gevolg van bijvoorbeeld onduidelijkheden over hoe rapporten van private kwaliteitsborgers te interpreteren. De Wkb geldt in eerste instantie voor gevolgklasse 1 (grofweg: grondgebonden woningen en kleinere bouwinitiatieven, vooralsnog alleen nieuwbouw). Na 3 jaar wordt geëvalueerd en volgt mogelijk klasse 2.

De krapte op de arbeidsmarkt dwingt ons om het proces van vergunningverlening zo slim mogelijk in te richten, zodat we met de beschikbare capaciteit aan de vraag uit de markt kunnen voldoen, binnen de gestelde termijnen. We gaan het proces klantgericht, transparant én zakelijk inrichten, zodanig dat aanvragers goed worden bediend én het aantal beoordelingen/afkeuringen van stukken wordt ingeperkt, evenals het aantal herkansingen om aan de indieningsvereisten te voldoen.

We zullen bij vergunningaanvragen, aan de voorkant scherp in beeld brengen wat wordt verwacht van de aanvrager. Hoe beter de aanvraag is voorbereid - en daar zullen we samen met onze gemeentelijke collega's bij intake en omgevingstafels op letten - des te sneller kan een aanvraag behandeld worden. Dankzij slimmer vergunnen proberen we de verwachte volumegroei het hoofd te bieden met beperkte stijging van kosten.

5.2.2 Toezicht

We werken vanaf 2022 risico-gestuurd in het bouwtoezicht. We ontwikkelen daar samen met de gemeenten waarvoor wij de bouwtaken mogen uitvoeren een zogenoemde prioriteitstellingsmethodiek voor, met als doel het rendement van het bouwtoezicht te optimaliseren en te vergroten. Een scherpe prioriteitstelling beperkt de kostenstijging als gevolg van volumegroei. In de prioriteiten zal, onder andere naar aanleiding van diverse incidenten, meer nadruk komen te liggen op toezicht bestaande bouw. Denk aan verkamering, renovatie, brandveiligheid en verduurzaming.

Ook zullen we, in elk geval voor de gemeente Arnhem, meewerken aan de ambities om het beleidsdoel van 'Radicaal Vergroenen' te realiseren. Momenteel voeren we in de vorm van een pilot onder meer toezicht uit op herplantplicht en natuurcompensatie bij de aanvraag van omgevingsvergunning. Op basis van een evaluatie van deze pilot, wordt in 2025 mogelijk overgegaan tot het structureel uitvoeren van deze taken. Is dat het geval, dan betekent dit een uitbreiding van de capaciteit en daarmee stijging van de kosten voor de partners die deze taak bij ODRA beleggen.

5.2.3 Handhaving

De basis voor ons om handhavend (sanctionerend) op te treden in het bouw- en milieudomein is de Landelijke Handhaving Strategie Omgevingsrecht (LHSO). Het is de ernst van de overtreding én het gedrag van de overtreder die tezamen bepalen welke sanctie wij noodzakelijk en gepast vinden en wanneer de overtreder ook naar het strafrecht wordt doorverwezen.

We verwachten de komende jaren een stijging in het aantal sancties; door volumegroei aan de vergunningenkant, door de nieuwe wetgeving (Omgevingswet) en door de verwachtingen (soms eisen) van inwoners. De verwachting is dat de inzet van BOA's en juristen in het bouwdomein zal groeien.

In ons werk wordt altijd de proportionaliteit meegewogen.
Dat betekent dat ook in uitzonderlijke gevallen wordt afgezien van sancties, ondanks de overtreding. Dit gebeurt altijd zorgvuldig en conform de landelijke nota *'Grenzen aan gedogen'*.

5.2.4 Advisering

In het bouwdomein verwachten wij als gevolg van de Omgevingswet dat op meer van onze expertise een beroep wordt gedaan. Naast constructieve veiligheid (bij grotere bouwplannen), bodem, geluid, monumenten en brandveiligheid gaat het hierbij ook om externe veiligheid, circulair bouwen, energiezuinig bouwen en natuur inclusief bouwen. Bovendien zien we een verbreding van uitsluitend technische, vergunning gerelateerde advisering naar advisering bij ruimtelijke plannen en uitvoeringsgericht beleid.

5.3 Milieu

5.3.1 Vergunningverlening

De Omgevingswet dwingt ons om de reguliere behandeltermijn ook voor milieuvergunningen binnen acht weken af te handelen. We gaan, zoals we dat ook doen voor de omgevingsvergunning bouw, de milieuvergunningverlening transparant en zakelijk inrichten. Het is aan de aanvrager om zijn aanvraag zo goed en compleet mogelijk voor te bereiden. Aan onze kant bieden we de aanvrager duidelijke kaders voor indieningsvoorwaarden, procedures en wel of niet buiten behandeling laten.

Inhoudelijk zullen we aanvragen toetsen op méér dan alleen de best beschikbare technieken (bbt) ; Het moet immers naast beschermen en benutten ook gaan om het verbeteren van de leefomgeving.

We ervaren door de hele organisatie heen dat de arbeidsmarkt krap is. We volgen daarom nauwgezet de ontwikkelingen die kunnen bijdragen aan slim afhandelen van aanvragen, een goed proces aan de voorkant en werken met een actualisatiestrategie.

We maken gebruik van de kennis en ervaring die wordt opgehaald in de projecten Altijd Actuele Digitale Vergunning, de voorstellen uit het Interbestuurlijk Programma (IBP-VTH), de omgevingstafels en het jaarlijks toetsen van het vergunningenbestand.

Een aantal gemeenten in onze regio heeft voor de komende jaren nog volop plannen voor uitbreiding en/of verduurzaming van bedrijventerreinen. Dat betekent dat wij meer aanvragen voor het mogen uitvoeren van milieubelastende activiteiten (mba) moeten beoordelen. We verwachten dan ook groei in de volumes, vooral bij de gemeenten Arnhem, Duiven, Zevenaar en Overbetuwe. Daarnaast worden aanvragen complexer en dat vraagt naast overleg en afstemming, vooral extra inzet van specialisten. Denk aan stikstof, lucht, circulaire economie en duurzaamheid.

De Omgevingswet streeft naar meer flexibiliteit en maatwerk in de vergunningverlening. Dit houdt in dat er meer ruimte is om gezamenlijk maatwerkvoorschriften op te stellen die aansluiten bij de situatie van een bedrijf, rekening houdend met factoren zoals de locatie, technologieën, milieuprestaties en andere relevante omstandigheden. Hoewel de verwachting is dat het aantal vergunningplichtige activiteiten iets zal dalen, is een groei te verwachten op het aantal meldingen en maatwerk besluiten.

In het domein 'bodem' is in 2025 veel veranderd. Gemeenten zijn bevoegd gezag voor bodemtaken, de provincie is dat alleen nog voor lopende dossiers (overgangsrecht). De meeste gemeenten in onze regio hebben taken op het gebied van bodembescherming en onderzoek overgedragen aan ons. De gemeente Arnhem voert een groot deel van de bodemtaken wel zelf uit. Naar verwachting zullen onderdelen bij ons worden ondergebracht. Nog een verandering is dat graven op of in de bodem, boven of onder de interventiewaarde (norm voor sterke bodemverontreiniging) een milieubelastende activiteit (mba) is. Het is voor ons nog niet exact duidelijk hoe deze taak zich ontwikkelt en of hier extra inzet voor nodig is.

5.3.2 Toezicht milieubelastende activiteiten

We houden op milieugebied vanaf de start toezicht op basis van een met onze partners opgestelde risicoanalyse. Deze analyse actualiseren we eens in de vier jaar. In 2024 actualiseren we deze weer voor de jaren 2025 en verder. Dat geldt ook voor de risicoanalyse voor het toezicht op de milieubelastende activiteiten waarvoor de provincie bevoegd gezag is. De methodiek en parameters van beide analyses stemmen we op elkaar af. Een en ander in lijn met wat het interbestuurlijk programma (IBP) ontwikkelt.

De toezichtstrategie milieu is in 2022 vastgesteld. Voor alle gemeenten en provincie voeren wij toezicht uit op milieubelastende activiteiten. Dat doen we aan de hand van branche- en toezicht-

plannen en aspect-of projectcontroles (denk aan bijvoorbeeld energietoezicht, legionella). Deze aanpak gaan we komende jaren verder ontwikkelen, mede gestuurd door de inhoudelijke accenten van dit Meerjarenprogramma.

We verwachten door een toename van het aantal milieuklachten, groei en verduurzaming van bedrijventerreinen dat meer inzet van medewerkers milieutoezicht nodig is. De volumegroei proberen we beperkt te houden door scherp te prioriteren en toezicht slim uit te voeren, onder meer door te investeren in innovaties, zoals toezicht met drones en combicontroles met andere beleidsonderdelen.

ODRA zet bodemspecialisten in bij het milieutoezicht op bedrijfsactiviteiten. We adviseren ook bij grotere projecten en begeleiden bodem- en grondwatersaneringen. Samen met ketenpartners worden transportcontroles uitgevoerd evenals vrijeveldcontroles om niet gemelde graafwerkzaamheden op te sporen. Voor keten- en administratief toezicht op de toepassing van secundaire grondstoffen volgen we ook de komende jaren een risico gestuurde aanpak.

Voor toezicht op bedrijven waar de provincie bevoegd gezag is, hanteren we een programmatische aanpak. We onderscheiden twee programma's: Een programma complex toezicht (PCH) en een programma aandachtsbedrijven (PAB). Dit laatste programma richt zich op bedrijven die, vanwege ruimtelijke, milieutechnische en/of nalevingsproblemen tijdelijk extra aandacht nodig hebben.

5.3.3 Toezicht grondwater

In de provinciale omgevingsverordening zijn de beschermingsgebieden voor grondwater vastgelegd. ODRA gaat hier met ingang van 1 januari 2024 toezicht op houden. Dat betekent een (geringe) toename van de benodigde capaciteit, die wij deels kunnen opvangen door verschuivingen van de provinciale bodemtaak naar de omgevingsdiensten in Gelderland.

5.3.4 Handhaving

We verwachten naast een verdere stijging van het aantal klachten ook meer verzoeken tot handhaving en dan vooral in stedelijk gebied. De inzet van onze boa's zal naar verwachting met 5% stijgen. In onze handhavingsactiviteiten bouw en milieu is de Landelijke Handhaving Strategie Omgevingsrecht (LHSO, 2023) onze leidraad.

Ook in het milieu domein zal de inzet van juristen groeien. Dit is te verklaren door een toename van het aantal op te leggen sancties, de introductie van nieuwe wetgeving en de implementatie van de Omgevingswet. Dit leidt tot meer uitzoekwerk om de sanctiebeschikking op te kunnen stellen. Als gevolg van nieuwe wetgeving zal het aantal bezwaar- en beroepszaken ook toenemen. Concreet denken we dat de benodigde juridische inzet de komende jaren licht toeneemt.

5.3.5 Advisering

Er wordt ook in het milieudomein de komende jaren een groter beroep gedaan op onze expertrol, zowel als het gaat om de vraag naar onze expertise voor technisch inhoudelijke adviezen als bij meer generalistische milieuadvisering in ruimtelijke plannen. Naast de milieuthema's geluid, lucht, geur, externe veiligheid, zie zien we een toename van vragen over lichthinder, Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS), (grond) waterkwaliteit en bodem(energiesystemen). De omvang van de technisch-specialistische milieuadvisering neemt de komende vier jaar naar verwachting met circa 5% toe.

We verwachten daarnaast als gevolg van de ontwikkeling in milieuhinder- en gezondheidsvragen en klachten een structureel hogere inzet van onze meetdienst. Onze gemeenten en provincie doen meer beroep op generalistische advisering over milieu en omgevingsplannen. Bovendien lijkt het geloof in modellen minder te worden en kiest het bestuur steeds vaker voor 'meten is weten'. De financiële consequenties hiervan zijn opgenomen in de meerjarenbegroting en worden in bijlage 2 van dit meerjarenprogramma in beeld gebracht.

Als het gaat om de meer generalistische milieuadvisering investeert ODRA komende jaren in capaciteit voor advies uitvoeringsbeleid. Concreet is deze gericht op de volgende taken:

- Het samen met gemeenten en provincie leveren van regionaal afgestemd uitvoeringsbeleid op de diverse milieuthema's als input voor de omgevingsplannen.
- Milieuadvisering rondom vraagstukken aan gemeenten en provincie kunnen vertalen in hun eigen beleid met betrekking tot omgevingsplan- en visie; mobiliteit; openbare ruimte; klimaat; circulariteit. VTH-bril blijft daarin leidend.
- 1-op-1 advisering over milieuaspecten in ruimtelijke plannen en aanpalende plannen.

Daar het hier grotendeels gaat om een collectieve taak, komt dit ook op die wijze tot uiting in de meerjarenbegroting.

6

BORGING UITVOERING EN DOORONTWIKKELING ORGANISATIE

Om de doelen van dit Meerjarenprogramma te realiseren is een verdere ontwikkeling en professionalisering van de ODRA-organisatie en bedrijfsvoering nodig. Voor de komende jaren onderscheiden we een aantal prioriteiten die we hebben geclusterd in de volgende vijf bouwstenen: Bedrijfsvoering, samenspel omgeving, capaciteit, werkklimaat en aansturing. In dit hoofdstuk gaan we hier verder op in. Een meer gedetailleerde uitwerking vindt plaats in het document 'doorontwikkeling organisatie'.

6.1 Uitgangspunten organisatieontwikkeling

In de eerdere versie van het Organisatie-ontwikkelplan hebben we uitgangspunten geformuleerd die kunnen worden gelezen als verbeteropdrachten. In de kern staan deze uitgangspunten nog steeds overeind, hier en daar hebben we deze geactualiseerd.

- **Van productiegericht naar opgavegericht werken**
  Van buiten naar binnen, weten wat in de omgeving speelt, de bedrijven en organisaties in ons werkgebied kennen en de data op orde hebben. We willen een bijdrage leveren aan duurzame oplossingen voor de maatschappelijke opgaven die de fysieke leefomgeving raken. Opgavegericht werken blijft het leidend principe in de uitvoering. De productie van hoeveelheden en aantallen wordt ingeruild voor inbrengen van meer kennis van de complexiteit in relatie tot maatschappelijke opgaven en projecten.

- **Kwaliteit wordt om vraagstukken heen georganiseerd**
  De Omgevingswet vraagt om een andere aanpak: meer adviserend, integraal en multidisciplinair. Daarom gaan we meer en meer competenties, kennis en vaardigheden organiseren rondom vraagstukken, in plaats van langs afdelingen. Het gaat om innovatie, slim elkaar vinden en samenwerken.

- **Meer aandacht voor medewerkers en meer tijd voor management**
  Medewerkers zijn het kapitaal van de organisatie. Daar moeten we zorg en aandacht voor hebben. De organisatie waar we met ingang van maart 2020 aan zijn gaan bouwen, heeft dat als inzet. Medewerkers krijgen meer persoonlijke aandacht (functioneren, opleiding, talenten benutten, e.d.) van teamleiders, er wordt gezorgd voor een veilige werkomgeving (ook in het toezicht buiten) en er is meer tijd om samen inhoudelijke afwegingen te maken. Daarnaast hebben managers en directie meer tijd om ODRA als organisatie verder te ontwikkelen.

- **Leiderschap van ODRA richt zich meer op positionering en rol ODRA in het speelveld**
  De balans tussen binnen de boel op orde en buiten een stevige herkenbare rol in het netwerk spelen, is voor de doorontwikkeling van ODRA van cruciaal belang. Het bestaansrecht van ODRA in de huidige vorm is niet vanzelfsprekend. Dat vraagt aandacht van management, opereren in netwerken en een public affairs strategie.

- **ODRA heeft een voorbeeldfunctie en wil zelf ook een duurzame organisatie zijn**
  In onze huisvesting (onder meer gebruik van meer dan 70% refurbished materialen, Ledverlichting) werken we al conform dit uitgangspunt maar dit geldt in de volle breedte van ons handelen (naast huisvesting ook inkoop, mobiliteit en schoonmaak bijvoorbeeld).

- **Het primair proces wordt optimaal ondersteund bij de uitvoering van haar taken**
  De essentie is dat medewerkers in het primair proces efficiënt en effectief hun werk doen. De bedrijfsvoering, de processen en systemen moeten hen faciliteren en dienen de organisatie efficiënt en effectief te laten werken.

- **De gekozen aanpak van de verandering biedt ruimte en tijd om te leren**
  Het zit in ons DNA om te reflecteren en te leren van casuïstiek en onze ervaringen en fouten. We zijn in die zin een lerende organisatie, steken onze nek uit, zijn ondernemend en gericht op innovatieve oplossingen. Dat betekent dat we multidisciplinair samenwerken in verschillende samenstellingen, dat we integraal werken, oplossingsgericht handelen en adviserend zijn.

- **Verantwoorden vinden we niet erg en we laten zien wat we doen**
  Bouwen aan een veelbelovende toekomst en gewaardeerd worden om de kwaliteit van ons werk betekent dat we rijker willen verantwoorden en proactief laten zien wat we doen. Het gaat om de maatschappelijke impact van ons werk (de bedoeling).
  We vertellen het eerlijke verhaal.

6.2 Interne prioriteiten

Komende vier jaar zetten we het traject van organisatieontwikkeling verder door. Daarbij hebben we – zoals deels ook al te lezen is in de aanzet tot de uitvoeringstrategieën in hoofdstuk 5 – de volgende aandachtsgebieden benoemd:

1. Bedrijfsvoering (en processen, data- en informatiemanagement)

- Data gedreven werken vraagt om goede aansluiting op de informatiewensen van onze gemeenten en provincie en om goed informatiebeheer, waaronder scherpe keuzes wat wel en niet te registreren en met wie samen te werken (slim registreren). Data gedreven werken vraagt bovendien ook een deels andere houding (discipline) van onze medewerkers;

- De grotere focus van de stakeholders op onze kennis en op maatschappelijke bijdragen in plaats van op onze (aantallen) producten vraagt om andere wijzen van onze financiële sturing, ondersteuning en daarmee inrichting van systemen. Komende jaren willen we benutten om deze systematiek te evalueren en waar nodig te actualiseren of te herijken in combinatie met het formuleren van indicatoren voor outcome, naast input en output: Rijker verantwoorden.
- Ook willen we de intake van nieuwe zaken zodanig standaardiseren dat we met behulp van innovatieve technieken (robot) efficiënter kunnen werken.

2. Samenspel met omgeving

- De samenleving wil een transparante overheid, betrouwbaar en met gezag, hetgeen betekent dat we niet alleen in control moeten zijn, maar deze en andere informatie ook goed moeten ontsluiten en waar mogelijk (dashboards) openbaar maken. Dat vraagt om goed registreren en ook ontplooien van andere wijzen van communicatie en een goede publieke dienstverlening: 'Jij behandelt de ander zoals je zelf wil worden behandeld.' We gaan in gesprek met stakeholders en investeren in vroegtijdige en duidelijke communicatie met initiatiefnemers en aanvragers.

3. Arbeidsmarkt en strategisch personeelsmanagement

- De roep om de goede expertise en de krappe arbeidsmarkt vraagt om extra en andere inzet van ons als het gaat om opleiden, werven, selecteren en ontwikkelen van personeel en vooral ook het faciliteren van dit personeel (binden en boeien). Een herijking van het functiehuis (daterend uit 2013) is hier ook onderdeel van.

4. Cultuur en werkklimaat

- Vertrouwen in de overheid en gezag in de uitvoering van de publieke dienstverlening is minimaal. Dit gegeven doet een extra beroep op management en medewerkers om te doen wat we zeggen.
- Bijdragen aan de oplossingen voor de opgaven vraagt om een goed (intern) samenspel: leren van elkaar, samen kennis ontwikkelen, ontsluiten en toepassen moet vanzelfsprekend zijn.

5. Aansturing en organisatie

- De ontwikkelingen doen ook een (deels) ander beroep op de wijze van aansturing. Niet taakgericht maar oplossingsgericht werken faciliteren. Dit vraagt om continue aandacht voor de medewerker.
- Specifiek onderdeel hierbij is de doorontwikkeling van de rol van ODRA in relatie tot het beleid: Inbrengen van de (consequenties voor de) praktijk aan de beleidstafels vraagt van het management sturing/coaching intern op de juiste vaardigheden en extern voor acquisitie om ruimte te maken voor een goede rolinvulling van ODRA.

7

FINANCIELE DOORKIJK

De organisatorische consequenties van dit Meerjarenprogramma zijn in het vorige hoofdstuk toegelicht. In dit hoofdstuk behandelen we het financiële beleid van ODRA. Separaat bijgevoegd is de meerjaren-begroting, waarin de financiële consequenties van dit Meerjarenpro-gramma voor 2025 en verder zijn verwerkt.

7.1 Financieel beleid

7.1.1 Uitgangspunten

In de afgelopen jaren hebben wij onze werkzaamheden begroot en verantwoordt via de 'matrix' van programma's en taakvelden. Daarbij waren veelal de programma's leidend. De Omgevingswet betekent dat onze dienstverlening integraler gaat worden waarbij advies en vooroverleg onderdeel wordt van aanvragen voor vergunningen en controles.

Belangrijker worden de taakvelden (of domeinen) Bouw en Milieu. Het sluit beter aan bij de taken die opdrachtgevers bij ons neerleggen, veelal vastgelegd in de dienstverleningsovereenkomsten (DVO). Het sluit ook beter aan bij de landelijke ontwikkelingen vanuit het IBP-VTH. Daarbij wordt onze robuustheid mede getoetst op de omvang van de wettelijke taken voor milieu (en milieu gerelateerd) en de zogenoemde plus-taken, dat zijn veelal bouw-taken.

7.1.2 Outputfinanciering

In 2020 hebben wij het systeem van 'beheerste' outputfinanciering ingevoerd. Deze methodiek is nog steeds leidend voor de financiering van ODRA.

Deze vorm van financiering houdt in dat sprake is van een mix van diensten en producten, die elk hun eigen financieringsmethodiek kennen. Er is destijds voor 'beheerst' gekozen om risico's te vermijden die zouden gelden bij een volledige overgang naar output financiering, met voor alle te leveren output een vaste (product) prijs.

We leveren onze diensten en producten in de volgende verhouding:

Omzet verdeling in de begroting 2024

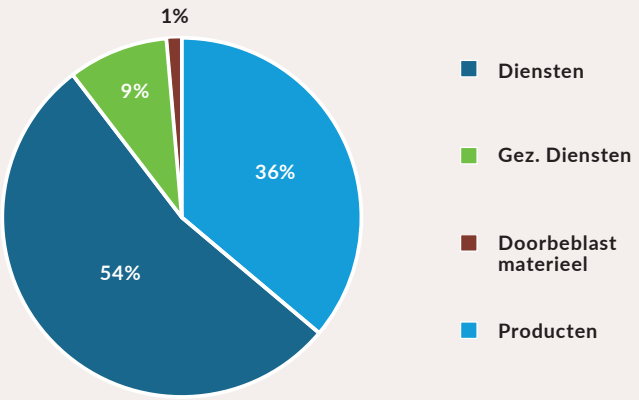

Toelichting financieringswijze:

- Diensten: nacalculaties op uren
- Producten; gerealiseerde producten x vaste productprijs
- Gezamenlijke diensten; vaste prijs via verdeelsleutel over de deelnemers
- Materieel; doorbelaste kosten voor specifieke taken.

Provinciale programma's en projecten worden geheel op 'diensten-basis' gefinancierd.

De verhouding 'producten' is afgelopen jaren gedaald van ruim 55% naar nu 36%. In absolute zin is het aandeel gelijk gebleven (circa € 8,5 miljoen), maar doordat het aandeel projecten en provinciale programma's is toegenomen, daalt het relatieve aandeel.

We merken steeds meer dat deze hybride vorm van financiering moeilijker is vol te houden. In administratieve zin brengt het veel inefficiënties met zich mee. Dit geldt voor de systeeminrichting (de BI) maar ook in de tarifering en verantwoording naar de klanten.

Een ander belangrijk punt in de huidige financieringsmethodiek is dat we onze financiële risico's zien toenemen. De Omgevingswet, en een aantal van de (in vorige hoofdstukken) geschetste ontwikkelingen, betekent dat realiseren van producten meer tijd gaat kosten dan het huidige kengetal. Hoeveel meer moet de komende jaren blijken.

Ons uitgangspunt voor de Begroting 2025 en verder is dat deze hybride vorm van financiering aan vervanging toe is. Vanuit het IBP-programma wordt nagedacht over normfinanciering. In 2024 bereiden we ons hier samen met onze partners op voor, opdat we mogelijk vanaf 2025 een omslag kunnen realiseren.

Tot die tijd hanteren we het huidige systeem, waarbij we knelpunten en risico's mitigeren als het gaat om de producten en diensten versus methodiek en tarief. De complexiteit gaan we verminderen, wat mogelijk effect heeft op de PDC. Voor de kadernota 2025 hanteren we de Producten Diensten Catalogus (PDC-'24) die in het najaar 2023 door het bestuur is vastgesteld.

7.1.3 Kostenbeheersing / tariefstelling

In oktober 2020 heeft ODRA een besparingsbrief aangeboden aan de Gemeenteraden en Provinciale Staten. In deze besparingsbrief zijn deelgebieden benoemd waar besparingen mogelijk zijn. Nu drie jaar later mogen we constateren dat die doelen zijn gehaald. Met name door nieuwe huisvesting, ICT en investeringen in kwalitatief hoogwaardig personeel (mix intern/extern). Dit is tot uitdrukking gekomen in ons tarief. Dat is tussen 2019 -2023 gestegen met 7%, terwijl de inflatie over die periode ruim 14% was.

Onze partners hebben aangegeven dat kostenbesparing voor hen van groot belang is. En blijft. De verwachting is dat veel gemeenten vanaf 2026, als er een herijking in de systematiek van het gemeentefonds plaatsvindt, erop achteruitgaan. Ook wij zullen hier rekening mee dienen te houden.

Het financiële beleid van ODRA op lange termijn is gericht om de tarieven voor dienstverlening met maximaal de CBS-indexeringen te laten stijgen, waar mogelijk iets minder. Dat bereiken we via de verbeteringen in de bedrijfsvoering en mogelijk ook door omzetgroei, waardoor een betere dekkingsgraad ontstaat van de (vaste) overheadkosten.

7.1.4 Vermogenspositie

Binnen het IBP zijn normen ontwikkeld voor robuuste omgevingsdiensten. De financiële weerbaarheid is daar één van. Op dit moment voldoet ODRA nog niet aan de eis om een weerbaarheidsratio van 0,8 te hebben.

Het financieel beleid is gericht op de komende jaren hiernaar toe te groeien, bijvoorbeeld door mogelijk batige saldi toe te voegen aan de algemene reserves. Het plafond hiervan is nog niet vastgesteld, dat hangt mede af van de risico's die we onderkennen. Hiertoe zal ODRA haar risicomanagement verder verstevigen de komende jaren.

7.1.5 Meerjarige financiële ontwikkelingen

- **Omzet verwachting**

  ODRA heeft afgelopen jaren een forse omzetgroei doorgemaakt naar € 25 miljoen in 2024. Vooral op milieugebied. Een groot deel is ontstaan door de uitvoering van de provinciale programma's 'complexe handhaving' (PCH) en 'aandachtsbedrijven' (PAB). Maar ook de werkpakketten van de gemeentelijke partners zijn in omvang toegenomen, deels door overheveling van (bouw) taken naar de ODRA, projecten die we uitvoeren, maar ook door de (economische) ontwikkelingen die in voorgaande hoofdstukken al zijn beschreven.

  Komende jaren zal de omzet verder groeien. We verwachten stijgingen van rond de 3% per jaar richting € 30 miljoen in 2028.

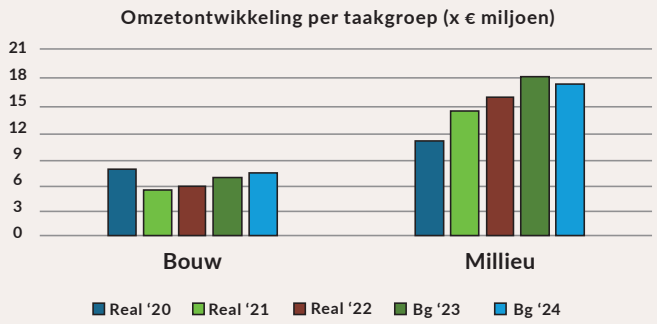

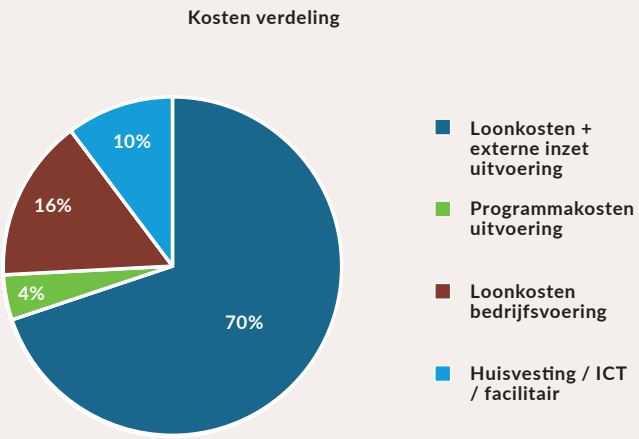

- **Kosten verwachting**
  De verhouding tussen de kosten van de uitvoering en bedrijfsvoering (overhead) is nu 74% - 26%. Het meerjarig doel is 25% overhead. In absolute zin zal ons budget voor bedrijfsvoering groeien door de verwachte omzetgroei. Dit biedt voor een deel ruimte voor de structurele investeringen die in voorgaande hoofdstukken is beschreven op gebied van informatiebeheer en datakwaliteit, personeelsmanagement en kwaliteit (+uitbreiding capaciteit) van medewerkers op de PIOFHA-processen. Incidentele investeringen zullen op specifieke punten ook nodig zijn.

- **Personeelskosten**
  Onze personeelskosten vormen de belangrijkste post binnen de begroting, namelijk 80%. De arbeidsmarkt werkt op dit moment vanuit werkgeversperspectief niet mee, hetgeen betekent dat werving van internen lastig is voor sommige functies. Externe inzet werkt kostenverhogend. Andere onzekerheden zijn de inflatie en de reactie daarop via de CAO-ontwikkelingen.

Het beleid is gericht op een goede verhouding te vinden tussen interne medewerkers en externe inzet. We hanteren daarvoor de richtlijnen vanuit het IBP in het kader van de robuustheidscriteria, max 20% externe inhuur.

Qua bedrijfsvoeringkosten geldt dat we met ons nieuwe kantoor dat we in 2022 hebben betrokken, een structurele besparing hebben weten te bewerkstelligen in de huisvestings- en ICT-kosten. Door de groei van taken en daarmee samenhangend het personeel én nieuwe wensen vanuit een aantal partners om toch een receptie in te richten, zullen we mogelijkerwijs in de nabije toekomst extra moeten investeren in onze huisvesting. In het MJP houden we hier echter nog geen rekening mee.

Daarnaast is nieuwe huisvesting voor de meetdienst een ontwikkeling die op kortere termijn nodig zal zijn. De intensivering van ons beleid op emissiemetingen zorgt voor groei op dit punt. De huidige locatie aan de Markt in Arnhem voldoet niet meer aan de omvang van de dienst, maar ook de milieueisen waaraan de dienst moet voldoen zijn moeilijk daar te realiseren. Waar mogelijk pakt ODRA dit samen met de hiervoor geschetste ontwikkelingen.

7.2 Duiding Financiële Consequenties Meerjarenprogramma

- **Uitvoeringskosten inhoudelijke accenten**
  In bijlage 1 zijn indicatief de kostenconsequenties aangegeven van de uitvoering van de inhoudelijke accenten van dit Meerjarenprogramma. Een groot deel van de activiteiten kunnen we de komende jaren naar verwachting binnen de budgetten voor onze VTH-kerntaken uitvoeren. Dat kan doordat “werk met werk” wordt gemaakt en er via actualisering van de risicoanalyse en daarop gebaseerde toezicht- en actualisatieprogramma’s “als vanzelf” meer aan-dacht aan de inhoudelijke accenten van dit Meerjarenprogramma zal worden besteed (zie ook 5.1).

Op een aantal thema’s en onderdelen zijn extra middelen en/of capaciteit nodig. Dit betreft enerzijds incidentele middelen en anderzijds structurele capaciteit.
Extra *incidentele middelen* zijn nodig voor een incentive aan de voorkant, waaronder:

- Het ontwikkelen van handreikingen en specifieke aanpakken, bij bijvoorbeeld geluidhinder.
- Uitvoering van een meerjarig CE-programma.
- Uitvoering van specifieke toezichtprojecten, bij bijv. luchtkwaliteit en in de bestaande bouw.

De *structurele middelen* die gemoeid zijn met de uitvoering van de inhoudelijke accenten van dit Meerjarenprogramma zijn meegenomen in de raming (extrapolatie van de kosten) van de werkpakketten. Hierbij gaat het om:

- Bredere inzet van de meetdienst, voor onder meer luchtkwaliteitsmetingen en extra inzet op geluid en ZZS.
- Structureel maken van capaciteit voor uitvoeringsbeleid milieu.

Tegenover deze investeringen staan ook besparingen. Structurele budgetuitbreiding bij ODRA voor uitvoeringsbeleid milieu betekent ook dat er bij gemeenten zelf geen of minder capaciteit voor deze taken beschikbaar hoeft te zijn.

- **Verdere uitwerking**
  In de kadernota 2025 en de meerjarenbegroting zijn de kosten van het meerjarenprogramma verder geconcretiseerd.
  De meerjarenbegroting is separaat als bijlage 2 bijgevoegd.

8

AANZET TOT PROGRAMMERING - EVALUATIE EN BIJSTELLING

8.1 Goede basis leggen in 2024

In 2024 voeren we onze lopende werkprogramma's uit. Daarnaast pakken we, zoveel mogelijk in de eerste drie kwartalen van 2024, de volgende zaken op:

- Uitvoeren van nulmetingen zodat vanaf 2025 een scherpe monitoring mogelijk is;
- Actualiseren van de risicoanalyse milieu en opstellen van de risicoanalyse bouw. In de uitwerking krijgen prioritaire thema's zoals duurzaamheid, schone lucht, geluid en ZZS een zwaarder gewicht;
- Verder opstellen van bouwstenen voor regionaal uitvoeringsbeleid voor verschillende milieuthema's en voor het taakveld bouw. Vaststelling van gezamenlijk uitvoeringsbeleid maakt toezicht en handhaving eenvoudiger en effectiever;
- Voorbereiden van branchegerichte toezichtplannen en projectplannen die in 2025 starten;
- Uitvoeren van basisonderzoeken en analyses, die bepalend zijn voor de verdere invulling van de VTH-A-aanpak, zoals de risicoanalyse ZZS, de gebieds- en ketenanalyse CE en neveneffecten van nieuwe energiedragers;
- Werken aan interne/organisatorische randvoorwaarden:
  - Datakwaliteit en beheer, afgestemd op inhoudelijke doelen en prioriteiten;
  - Inzet van nieuwe technieken (drones, scan- en meetapparatuur);
  - Opleidings- en ontwikkelplan medewerkers (als onderdeel van strategisch personeelsmanagement).

8.2 Verdere uitwerking Meerjarenprogramma - Monitoring

In bijlage 1 hebben we een eerste aanzet gemaakt van het meerjarige uitvoeringsprogramma waarin de activiteiten in de tijd zijn uitgezet.

In de bijlage staan ook eerste aanzetten voor prestatie-indicatoren. Deze zijn nadrukkelijk bedoeld als voorbeeld en inspiratiebron. Deze scherpen we in 2024 waar mogelijk volgens het gedachtegoed van *'Rijker Verantwoorden'* verder aan. De KPI's moeten enerzijds gemeenten en provincie meer 'duiding' geven over de impact van het werk van ODRA op de opgaven van gemeenten en provincie (publieke waarde / rijker verantwoorden). Anderzijds moeten ze ODRA de mogelijkheid geven om te kunnen bijsturen op de kwaliteit van de publieke dienstverlening en efficiency (input, througput en output).

De set kpi's moet ook behapbaar blijven. Vandaar dat we samen met onze partners per prioritair thema maximaal twee outcome of output kpi's op de inhoud willen definiëren. Daarnaast hanteert ODRA de volgende in- through- en output indicatoren op de uitvoering van de VTH-taken:

- Vergunningverlening – deskundigheid voldoet aan de kwaliteitscriteria, doorlooptijd vergunningen maximaal 8 weken, tevredenheid publieke dienstverlening;
- Toezicht en handhaving – deskundigheid voldoet aan de kwaliteitscriteria, % nalevingsgedrag, tevredenheid publieke dienstverlening;
- Klachtafhandeling – % tevredenheid publieke dienstverlening, % binnen de termijn van 2 werkdagen in behandeling genomen.

In de uitwerking van de nieuwe set kijken we ook (kritisch) naar deze prestatie-indicatoren. Mede op basis van de nieuwe set KPI's werken we samen met onze partners de wijze van monitoring - en wat dit betekent voor de kwaliteit van informatie, ons informatiesysteem en het proces van verantwoording - verder uit. Onderdeel hiervan zijn ook de nulmetingen.

8.3 Evaluatie - Bijstelling

ODRA actualiseert het Meerjarenprogramma jaarlijks. Naast verdere inhoudelijke uitwerking schetsen we in de jaarlijkse actualisatie de voortgang in de uitvoering van de basiswerkzaamheden en de prioriteiten. Dat doen we aan de hand van de KPI's en een bondige kwalitatieve terugblik (high-lights en story-telling).

Tegen het einde van jaar vier volgt een uitgebreide evaluatie, op basis waarvan een nieuw Meerjarenprogramma voor de volgende periode van vier jaar wordt opgesteld.

BIJLAGE 1 Uitvoeringsprogramma MJP 2025-2028

Toelichting

- In onderstaand uitvoeringsprogramma zijn de elf prioritaire omgevingsthema's uit het Meerjarenprogramma (MJP) een slag nader uitgewerkt.

- Onderstaande uitwerking is een eerste uitwerking. Het is de bedoeling dat het uitvoeringsprogramma jaarlijks – in nauw overleg tussen betrokkenen van ODRA, provincie en gemeenten - wordt geactualiseerd. Nadrukkelijk biedt dit de mogelijkheid om tot aanvulling, aanscherping en concretisering van doelen, activiteiten en KPI's te komen.

- Alleen nieuwe accenten in de VTH-uitvoering zijn in onderstaand programma opgenomen. Reguliere activiteiten in de basis-uitvoering die "gewoon" doorgezet worden, worden hieronder niet genoemd. Voorbeelden hiervan zijn:
  - Bij het thema luchtkwaliteit: Reguliere monitoring en meting van luchtemissies, reguliere control es op luchtemissie-eisen en emissiebeperkende maatregelen en Controle op stalsystemen intensieve veehouderijen.
  - Bij milieuhinder: Afhandelen van klachten. Regulier toezicht op hinderaspecten (w.o. geur) in het kader van integrale controles. Beheer Verkeersmilieukaart.
  - Bij Bodem en Grondwater: Regulier bodemtoezicht: zorgdragen voor een duurzame bodemkwaliteit bij lopende, nieuwe en beëindigende bedrijfsactiviteiten. Advisering over bodemkwaliteit irt gebruiksfunctie bij nieuwbouw en andere ruimtelijke ontwikkelingen.
  - Bij ZZS: Bij vergunningverlening milieu en regulier toezicht: sturen op afname ZZS. Aandacht besteden aan ZZS bij bodemtoezicht, ketentoezicht en milieutoezicht bij afval- of verwerkende bedrijven.
  - Bij externe veiligheid: In het kader van integraal milieutoezicht: adviseren/toetsen en controleren van risicovolle milieubelastende activiteiten. Adviseren over veiligheidsrisico's bij ruimtelijke initiatieven en omgevings-plannen. Actualisatie risicokaart en beheer en registratie externe veiligheidsrisico's (REV).
  - Bij Bouwkwaliteit en veiligheid: volgen van ontwikkelingen rond Wkb en maken van werkafspraken met gemeenten over eindrapportages kwaliteitsborgers. Afhandelen van bouwgerelateerde klachten conform afgesproken prioriteiten. Uitvoeren controle-aanpak kamergewijze verhuur, deelname pandenoverleg gemeente Arnhem.
  - Bij Ondermijnende criminaliteit: Periodieke actualisatie van het bedrijvenbestand op bedrijventerreinen.

- Bij Energietransitie: Doorzetten energiecontroles bij bedrijven door energieteam, inclusief voormalige ETS-bedrijven. Uitvoeren energielabel controles bij kantoren.

- De activiteiten zijn in drie categorieën ingedeeld:
  1. “Going” concern: de activiteit is onderdeel van de reguliere basisuitvoering (zoals geschetst in hoofdstuk 5 van het MJP) of kan in de basisuitvoering worden geïntegreerd. Dit zijn generieke activiteiten (producten of algemene diensten).
  2. Kaderstellende activiteiten: bijvoorbeeld de ontwikkeling van regionaal uitvoeringsbeleid, kennisontwikkeling en het uitvoeren van een risicoanalyse die aan de basis staat van het formuleren van een concrete VTH-aanpak of beleid. Dit zijn generieke activiteiten/algemene diensten.
  3. Projecten en programmatische activiteiten: vernieuwende en/of innovatieve activiteiten in een begrensde periode die erop zijn gericht om tot een effectieve VTH-aanpak te komen. Deze activiteiten worden in principe ook collectief (met alle milieu- of bouwpartners) opgepakt, maar hier kunnen ook andere keuzes worden gemaakt. Van te voren wordt altijd eerst een project- of programmaplan opgesteld.

- De financiële consequenties in de kolom “ €€” zijn als volgt geduid: S = structureel. I= incidenteel (bijv. project- en/of procesgeld). Dekking van de incidentele kosten vindt in principe plaats uit het innovatiebudget.

- In de laatste kolom is de rol van ODRA bij een activiteit geduid. We onderscheiden hier vier rollen, die in combinatie kunnen voorkomen: regulerend (regelgever of toezichthouder), adviserend (zowel beleidsadvisering als ruimtelijke/projectadvisering), participerend (samenwerken in een project of activiteit), signalerend (doorgeven van relevante informatie uit de uitvoeringspraktijk aan beleidsmakers).

Prioriteit/Doel	Activiteiten	Mogelijke KPI	Categorie			Planning/ Fasering	CC		Rol ODRA
Opgave: een gezonde leefomgeving voor mens, dier en milieu		Beleving van inwoners in de regio Arnhem van de milieu hygiënische kwaliteit van hun leefomgeving	Dit wordt gemeten door in 2024/2025 een nulmeting uit te laten voeren en in 2028 een nieuwe meting. Uiteraard is de score die wordt gemeten niet uitsluitend afhankelijk van de VTH-inzet, maar verondersteld wordt dat de bijdrage substantieel is						
Prioriteit 1: Luchtkwaliteit			**1**	**2**	**3**		**I**	**S**	
Alle vergunningen voldoen uiterlijk in 2027 aan strenge luchtemissie-eisen	- Samen met partners en ism GGD ontwikkelen van uitvoeringsbeleid lokale luchtkwaliteit, onder meer ten behoeve van omgevingsplannen	Aantal aangescherpte/ geactualiseerde vergunningen op luchtemissies		x		**2025**	**-**	**-**	**Participerend**
	-Opstellen en uitvoeren actualisatieprogramma luchtemissies (scherper vergunnen op fijn stof, stikstof en ammoniak)				x	**2025-2028**			**Regulerend**
Verminderen van NOx- en fijn stof-emissies bij prioritaire milieu-belastende activiteiten	-Uitvoeren analyse prioritaire MBA's voor wat betreft NOx- en fijn-stof-emissies	Aantal controles specifiek gericht op naleving luchtemissies (fijn stof, NOx, ammoniak)		x		**2025**	**30 K**	**-**	**Regulerend**
	- Meer inzicht krijgen in daadwerkelijke luchtkwaliteit, met partners ontwikkelen van een voorstel voor bredere inzet meetdienst op luchtkwaliteitsmetingen (gebruikmakend van reeds aanwezige data en meetnetten).			x			**-**	**250 K***	**Adviserend**
	-Uitvoeren toezichtproject luchtemissies bij prioritaire MBA's (w.o. steenfabrieken en grote stookinstallaties)				x		**30 K**	**-**	**Regulerend**
	-Op basis van toezichtproject ontwikkelen van een maatwerkaanpak voor bedrijven met hoogste uitstoot NOx en fijn stof		x					**-**	**Regulerend**

**Er wordt ingeschat dat een uitbreiding nodig is van de meetdienst met 2 fte. Deze uitbreiding wordt niet alleen ingezet voor luchtkwaliteitsmetingen, maar ook voor geluid en ZZS-metingen. De daadwerkelijke invulling is afhankelijk van de feitelijke invulling en de strategische positionering van de meetdienst. Momenteel wordt een BC uitgewerkt. Voor 2025 hebben we daarom nog geen bedrag in de begroting opgenomen doch deze als stelpost gepositioneerd.*

Prioriteit/Doel	Activiteiten	Mogelijke KPI	Categorie			Planning/ Fasering	CC		Rol ODRA
Prioriteit 2: Verminderen milieuhinder			1	2	3		I	S	
Verminderen geluid-hinder door bedrijfs-activiteiten en evenementen	- Bijdragen aan de totstandkoming van een regionaal afgestemd geluidbeleid tbv omgevingsplannen	Daling van aantal klachten geluid-gehinderden agv bedrijfsactiviteiten en evenementen t.o.v. 2023		x		2025	-	-#	Adviserend
	- Bijdragen aan een handhaafbaar geluidbeleid voor evenementen			x		2025		-	Adviserend
	- Samen met partners ontwikkelen en uitvoeren van een actieve bronaanpak richting o.m. binnenstad-vervoerders, evenementenorganisatoren				x	2026	50 K	-	Participerend
	- Maatwerkaanpak VTH ontwikkelen en uitvoeren voor bedrijven die de meeste geluidhinder veroorzaken, inclusief periodieke geluidmetingen		x			2026 - 2028	30K	-*	Regulerend
	- Actualiseren vergunningen op het aspect geluid		x			2026 - 2028	-	-	Regulerend
Het verminderen van geluidhinder van nieuwe energiedragers en -voorzieningen als gevolg van de energietransit	- Samen met partners ontwikkelen en toepassen van een handreiking voor cumulatie geluidsoverlast agv energietransitie			x		2025	-	-	Adviserend
	-Opstellen klachtafhandelingsbeleid voor hinder agv energietransitie			x		2025	-	-	Adviserend

Prioriteit/Doel	Activiteiten	Mogelijke KPI	Categorie			Planning/ Fasering	CC		Rol ODRA
Prioriteit 3: Beschermen bodem en grondwater			1	2	3		I	S	
Voorkomen van nieuwe bodem-verontreinigingen	- Bij bedrijfsbeëindiging consequent laten uitvoeren van eindonderzoek bodem	Stijging van aantal nulsituatieonderzoeken dat bedrijven laten uitvoeren ten opzichte van 1-1-2025	x			2025 - 2028	-	-	Regulerend
	-Intensiveren risicogestuurd keten- en locatietoezicht (vrijeveld-controles) grond en secundaire bouwstoffen (focus op o.m. AVI-bodemas, immobilisaten, IBC-bouwstoffen)		x			2025 - 2028	-	-	Regulerend
Beter beschermen van grondwater (beschermings-gebieden)	- Uitvoeren van toezicht op milieubelastende activiteiten in beschermingsgebieden t.b.v. de openbare drinkwatervoorziening (nieuwe taak ODRA i.o.v. provincie)		x				-	-	Regulerend en signalerend
	- Samen met partners ontwikkelen van een richtlijn voor wijze van omgaan met bodemenergie-systemen			x		2026	30K	-	Adviserend
Prioriteit 4: Tegengaan verspreiding ZZS									
Grootgebruikers- en groot emittenten van ZZS in ODRA-gebied beter in beeld	- Samen met partners uitvoeren van een risicoanalyse ZZS: op welke ZZS-groepen gaan we ons focussen	Stijging inzicht in aantal bedrijven dat ZZS emitteert e/o verwerkt e/o zich ervan ontdoet ten opzichte van 1-1-2025 in beeld		x		2025	30K	-	Adviserend en participerend
	- Uitvoeren branchegericht toezicht bij ZZS-relevante bedrijven zoals metaalbewerkende en coatingbedrijven		x			2026 - 2028	-	-	Regulerend en adviserend
	- Vergunningen actualiseren op aspect ZZS		x			2027 - 2028	-	-	Regulerend
Betere naleving informatieplicht en minimalisatie-verplichting ZZS	- Gerichte aspectcontroles op ZZS: toezicht en handhaving op aanwezigheid vermijdings- en reductieplannen	Jaarlijks aantal handhavingszaken dat betrekking heeft op ZZS-gerelateerde overtredingen. Of: % van gecontroleerde groep die aan informatieplicht ZZS voldoet	x			2027 - 2028	-	-	Regulerend
	-Toezicht en handhaving op de ketens van ZZS (specifiek toezichtproject)		x			2027	50K	-	Regulerend en adviserend
Prioriteit 5: Verbeteren waterkwaliteit									
Intensiveren toezicht indirecte lozingen	Intensiveren van controles op indirecte lozingen op het riool. Daarbij leggen we een link met de ZZS-aanpak (zie prioriteit 4).		x			2025 - 2028	-	-	Regulerend en signalerend

Prioriteit/Doel	Activiteiten	Mogelijke KPI	Categorie			Planning/ Fasering	CC		Rol ODRA
Opgave: een veilige leefomgeving		Beleving van externe veiligheid door inwoners in de regio Arnhem	Dit wordt gemeten door in 2024/2025 een nulmeting uit te voeren en deze te herhalen in 2028. Uiteraard is de score die wordt gemeten niet uitsluitend afhankelijk van de VTH-inzet, maar verondersteld wordt dat de bijdrage substantieel is						
Prioriteit 6. Beperken en beheersen veiligheidsrisico's			1	2	3		I	S	
Beter inzicht in de actuele veiligheids-risico's van bedrijfs-activiteiten;	- Samen met partners ontwikkelen van regionaal uitvoeringsbeleid EV, o.m. t.b.v. Omgevingsplannen.	Aantal incidenten en ongevallen bij bedrijven		x		**2024 - 2025**	-	-#	**Adviserend**
	- Uitbreiden expertise en versterken samenwerking in expertisenetwerk EV (regionaal en landelijk).			x		**2025 - 2028**	-	-	**Participerend**
	- Versterken van de EV-advisering bij ruimtelijke initiatieven en plannen, gericht op integrale omgevingsveiligheid (rekening houdend met cumulatieve risico's van o.m. bedrijfsactiviteiten, transport gevaarlijke stoffen, nieuwe energiedragers).		x			**2025 - 2028**	-	-	**Adviserend**
Verlagen van veiligheidsrisico's ivm opslag gevaarlijke stoffen en toepassing nieuwe energiedragers	- Projectmatig toezicht bij 1) opslag gevaarlijke stoffen bij magazijnen en distributiepunten en 2) LNG-stations + andere nieuwe energiedragers.	% van gecontroleerde bedrijven waar opslag gevaarlijke stoffen aan de regels voldoet	x			**2025 - 2028**	-	-	**Regulerend en adviserend**
Prioriteit 7. Borgen bouwkwaliteit en veiligheid									
Grotere effectiviteit bouwtoezicht	- Uitvoeren van bouw- en woningtoezicht conform met bouwpartners opgestelde risicostrategie bouw.	Bij steekproefsgewijze audits op vereiste bouwkwaliteit is het percentage dat voldoet tenminste 90%	x			**2025 - 2028**			**Regulerend**
	- Extra aandacht aan bouwkwaliteit (w.o. duurzaamheid) en veiligheid bij aanvragen vergunningen Bouw en Sloop.		x			**2026 - 2028**			**Regulerend**
	- Met ontwikkelaars en bouwers in initiatieffase om de tafel over kwaliteits- en veiligheidsaspecten.		x			**2025 - 2028**			**Adviserend**
Meer aandacht voor bouwkwaliteit en -veiligheid in de bestaande bouw	-Samen met milieutoezicht, brandweer en andere partners ontwikkelen van een risicogestuurde en programmatische aanpak op kwaliteits- en veiligheidsaspecten in de bestaande bouw.					**2026 - 2027**	**75K**	-	**Participerend en adviserend**

Prioriteit/Doel	Activiteiten	Mogelijke KPI	Categorie			Planning/ Fasering	CC		Rol ODRA
Opgave: een veilige leefomgeving		Beleving van externe veiligheid door inwoners in de regio Arnhem	Dit wordt gemeten door in 2024/2025 een nulmeting uit te voeren en deze te herhalen in 2028. Uiteraard is de score die wordt gemeten niet uitsluitend afhankelijk van de VTH-inzet, maar verondersteld wordt dat de bijdrage substantieel is						
Prioriteit 8. Aanpak ondermijnende criminaliteit									
Versterken van de samenwerking met ketenpartners in de aanpak van onder-mijnende (milieu) criminaliteit	- Uitvoeren van risicogestuurd ketentoezicht, samen met andere OD's en ketenpartners (w.o. politie en OM), bij o.m. afvalbedrijven en specifieke stromen (bijv. metaal, asbest, grond).	Aantal geregistreerde gevallen van ondermijnende en milieucriminaliteit	x			**2025 - 2028**	-	-	**Regulerend en signalerend**
	- Met specifieke expertise en capaciteit onder-steunen van integrale veiligheidscontroles en anti-ondermijningsprojecten van gemeenten.				x	**2025 - 2028**	-	-	**Adviserend**
	- In 2024 ontwikkelen we een voorstel voor het vervolg van het project Theseus dat in april 2025 afloopt.				x	**2025**	-	-	**Adviserend**
Actief monitoren van wijzigingen in het bedrijvenbestand en snellere signalering en/of opsporing van ondermijnende (milieu) criminaliteit	- Doorzetten/intensiveren van gebiedsscans op bedrijventerreinen.	98% van alle bedrijfslocaties ongeacht de milieu-impact is bekend	x			**2025 - 2028**	-	-	**Participerend en signalerend**
	- Verbreden van de gebiedsgerichte aanpak naar het buitengebied (bijv. leegstaande gebouwen, recreatieparken).		x			**2026 - 2028**	-	-	**Participerend en signalerend**
	- Bijdrage leveren aan nieuwe initiatieven (bijvoor-beeld bestuurlijke interventieteams, speciaal informatiecentrum voor opsporing ondermijnende criminaliteit).		x			**2026 - 2028**			**Adviserend en participerend**

Prioriteit/Doel	Activiteiten	Mogelijke KPI	Categorie			Planning/ Fasering	CC		Rol ODRA
Opgave: een duurzame leefomgeving		Mate waarin bedrijven duurzaamheids-maat-regelen hebben getroffen is met 20% gestegen t.o.v. 2024	In 2024 wordt m.b.v. een enquête in kaart gebracht wat de nulsituatie op een select aantal duurzaamheidsitems is (CE en energie); in 2028 wordt de enquête herhaald. Uiteraard is de score die wordt gemeten niet uitsluitend afhankelijk van de VTH-inzet, maar verondersteld wordt dat de bijdrage substantieel is						
Prioriteit 9: Terug- dringen gebruik fossiele energie			**1**	**2**	**3**		**I**	**S**	
Verminderen van het fossiele energie-verbruik bij bedrijven en kantoren. Energie-controles zijn daarbij succesvol verbreed;	- In energiecontroles aandacht voor duurzame opwek, energiemanagement, vervoer/mobiliteit en netcongestie-problematiek.	Het gebruik van hernieuwbare energiebronnen bij bedrijven is met 25% toegenomen t.o.v. 2024	x			**2025 - 2028**	-	-**	**Regulerend en signalerend**
	- Samen met partners gebiedsgerichte of branche-specifieke projecten opzetten die zich richten op zichtbare, concrete en effectieve maatregelen, bijv. minder terrasverwarmers, sluiten van winkeldeuren, 's avonds uitdoen van kantoorverlichting.	Aantal uitgevoerde "brede" energie-controles			x	**2026 - 2028**	**100K**	-	**Participerend**
	- Samen met gemeenten ontwikkelen van een effectieve aanpak richting kleinverbruikers.				x	**2026 - 2027**	**100K**	-	**Participerend**
Beter ondersteunen van energietransitie-plannen en -projecten van gemeenten, regio en provincie.	- Samen met partners opstellen van regionaal uitvoeringsbeleid verduurzaming energievoorziening (met aandacht voor neveneffecten nieuwe energie-dragers en verduurzaming monumentale panden).			x		**2025**	-	-#	**Participerend**
	- Ondersteunen (met specifieke inhoudelijke en VTH-expertise) van gemeenten en regionale partijen bij het oplossen van vraagstukken rond de energie-infrastructuur (laadinfra, netcongestie).		x			**2025 - 2028**	-	-	**Participerend**
	- Versterken van de energie-advisering rond ruimtelijke plannen en gemeenten ondersteunen met de duurzaamheidstoetsing daarvan (bijv. vervolgpilots m.b.v. het instrument EnergiePrestatie op Locatie (EPL) en/of op daadwerkelijke realisatie energie-/ klimaat- /watermaatregelen).		x				-	-	**Adviserend en participerend**

***Tot en met 2026 zijn er – mede dankzij de SPUK-bijdragen - voldoende middelen voor het energieprogramma. Vanaf daarna is de financiële situatie onzeker. Gelet hierop zijn voor enkele energieprojecten in dit overzicht aanvullende incidentele middelen opgenomen (2 x € 100.000,-). Dekking hiervan vindt plaats vanuit het innovatiebudget.*

Prioriteit/Doel	Activiteiten	Mogelijke KPI	Categorie			Planning/ Fasering	CC		Rol ODRA
Thema 10: Stimuleren Circulaire Economie			1	2	3		I	S	
Vergroten kennis en expertise met het oog op betere onder-steuning van innovatieve CE-initiatieven/ -projecten	- Uitvoeren gebieds- en ketenanalyse: op welke materiaal- en grondstofstromen, gebieden en bedrijfsactiviteiten gaan we ons focussen?	Aantal geïnventariseerde en begeleidde CE-initiatieven		x		**2025**	**150K per jaar^**		**Adviserend**
	- Meedenken met en ondersteunen van provincie/ gemeenten bij opstelling en evaluaties CE-programma's.			x		**2025 - 2028**			**Participerend**
	- Vroegtijdige inbreng van CE-expertise bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen.			x		**2025 - 2028**			**Adviserend**
	- Ontwikkelen en toepassen maatwerkvoor-schriften CE (grondstoffenbesparing) en spelregels voor proefnemingen CE in vergunningen.		x			**2025 - 2028**			**Regulerend en adviserend**
Beter zicht en meer grip op circulaire bedrijvigheid en bedrijfsprocessen in de regio	- Actualisatie van vergunningen van afval- bedrijven of verwerkers, zodat ze aan de eisen vanuit het landelijke CMP-1 voldoen. Hierover maken we werkafspraken met ODRN.	Aantal nieuwe vergunningen waarin CE-voorschriften zijn meegenomen	x			**2025 - 2027**			**Regulerend**
	- CE meenemen in branche-aanpak (complexe) bedrijven (scouten van koploper-bedrijven, informeren over komende verplichtingen t.a.v. toepassing recyclaat, ecodesign en experimenteren met maatwerkvoorschriften CE).	Overzicht koplopers CE in een branche	x			**2026 - 2028**			**Regulerend en adviserend**
	- Intensiveren van toezicht op circulair handelen en naleving scheidingsregels bouw- en sloopafval bij sloopprojecten in GWW en woningbouw.		x			**2026 - 2028**			**Regulerend**
	- Beoordelen "afval of niet" conform nog vast te stellen handreiking.		x			**2025 - 2028**			**Regulerend**

^ Uitvoering van totale CE-projectplan van ODRA kost circa € 200.000 p.j. In de begroting is 0,5 fte beschikbaar. Vanaf 2025 t/m 2028 is aanvullend € 150.000 p.j. extra nodig. Uitgangspunt is dat na 2028 CE onderdeel is van het reguliere VTH-werk (apart programma is dan niet meer nodig).

Prioriteit/Doel	Activiteiten	Mogelijke KPI	Categorie			Planning/ Fasering	CC		Rol ODRA
Prioriteit 11: Bijdragen aan ruimtelijke opgaven			1	2	3		I	S	
Hoogwaardige, tijdige en oplossingsgerichte (milieu)advisering bij ruimtelijke ontwikkelingen;	- Milieuadvisering in initiatief- en planfase bij ruimtelijke ontwikkelingen: opstellen advies-planning + ODRA wordt standaard ingeschakeld.	ODRA-partners waarderen de bijdragen van ODRA met gemiddeld een 8	x			2025 - 2028	-	-	Advisering
	- Samen met partners ontwikkelen en toepassen bouwstenen voor regionaal uitvoeringsbeleid op diverse milieuthema's, t.b.v. o.m. Omgevingsplannen (incl. gebiedsgerichte kwaliteitsdoelen).			x		2025 - 2028		225L^	Advisering
	- Ontwikkelen voorzet voor (inter)gemeentelijk bouwbeleid, w.o. eenduidige criteria vergunningvrij bouwen in verschillende soorten gebieden.			x		2025	-	-	Advisering
	- ODRA intern: investeren in advies- en communicatievaardigheden van experts en adviseurs uitvoeringsbeleid.			x		2025 - 2028	-	-	Advisering
Verhogen naleefgedrag bij de toepassing en instandhouding van duurzaamheids-/ klimaat- en natuur-maatregelen.	- Vervolg geven aan pilot toezicht op herplant-plicht en natuurcompensatie bij bouwaanvragen voor de gemeente Arnhem.		x				-	-	Regulerend en participerend
	- Ontwikkelen en toepassen van een toezichtaanpak op afspraken van gemeenten met ontwikkelaars over duurzaamheids/-natuurmaatregelen (tijdens realisatie- en beheerfase).				x		-	-	Participerend
	- Een meedenkende rol bij ontwikkeling en toepassing van nieuwe instrumenten (bijv. punten-systeem kwaliteit/duurzaamheid stedebouwkundige plannen) en het wegnemen van belemmeringen (stikstof bijv.).		x				-	-	Adviserend en participerend

^Naast SPUK-middelen is er op dit moment voor 1,5 fte (225k) aan budget vanuit gemeenten beschikbaar voor adviseurs uitvoeringsbeleid (AUB) beschikbaar. Dit betreft incidenteel geld t/m 2024. In de ramingen hier wordt ervanuit gegaan dat deze incidentele ruimte wordt omgezet in structureel en dat er daarbovenop 1,5 fte extra ruimte komt. Op die manier is er structureel 3 fte aan AUB-inzet beschikbaar.

BIJLAGE 2 Begroting 2025-2028
Separaat bijgevoegd

Omgevingsdienst
Regio Arnhem